

FINCONSULTING

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "FinConsulting"

PĒTĪJUMS

Sporta organizāciju finanšu pieprasījumu (tāmju) izvērtēšanas metodikas izstrāde

12.10.2017. Līgums Nr. 01-26.1/123

Rīgā, 2017.gada 12.decembrī

Satura rādītājs

1. Ievads	3
1.1. Situācijas apraksts. Vispārīgā informācija par sporta nozares budžeta apmēru 2017.g., sadalījumu pa apakšprogrammām un to apmēru	3
1.2. Pētījuma mērķis, apakšmērķis.....	4
1.3. Pētāmais objekts, subjekts, hipotēze.....	4
1.4. Pētījuma metodes.....	4
1.5. Pētījuma apmērs un ierobežojumi	5
2. Pētījuma rezultātu izklāsts.....	6
2.1. Tāmju trūkumu apraksts.....	8
2.2. Tāmju atbilstība IZM un likumdošanas prasībām.....	12
2.3. Tāmju ekonomiskā un finansiālā pamatotība.....	14
2.4. Secinājumi	24
3. Vadlīnijas un rekomendācijas	26
3.1. Tāmes veidlapas izstrādes ieteikumi un trūkumu novēršana.....	26
3.2. Pamatojošo dokumentu saraksts tāmēs norādīto izmaksu pamatošanai.....	29
3.3. Ieteikumi tāmes izvērtēšanai	29
3.4. Secinājumi	30

1. Ievads

1.1. Situācijas apraksts. Vispārīgā informācija par sporta nozares budžeta apmēru 2017.g., sadalījumu pa apakšprogrammām un to apmēru

Sporta organizēšanas un attīstības vispārīgos un tiesiskos pamatus Latvijā nosaka Sporta likums. Izglītības un zinātnes ministrija (turpmāk – IZM) ir par sporta nozari atbildīgā valsts pārvaldes iestāde.

Sporta politikas virzieni ir:

- Bērnu un jauniešu sports;
- Sports visiem;
- Augstu sasniegumu sports;
- Pielāgotais sports.

2017.gadā valsts budžeta programmas 09.00.00 “Sports” realizācijai tika piešķirts (uz 01.01.2017.) finansējums 49,81 milj. *euro* apmērā. Minētais budžets tika sadalīts pa 11 apakšprogrammām, kā parādīts 1.1.tabulā.¹

Procentuāli vislielākās finansējuma summas tika izdalītas apakšprogrammām 09.04.00 “Sporta būves” (35,0%) un 09.19.00 “Finansējums profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām” (29,4%), tālāk seko apakšprogramma 09.21.00 “Augstas klases sasniegumu sports” (13,5%) un 09.09.00 “Sporta federācijas un sporta pasākumi”.

1.1. tabula. Izglītības un zinātnes ministrijas valsts budžeta programma 09.00.00 “Sports” 2017.gadam

Progr., apakšpr. kods	Programmas/apakšprogrammas nosaukums	Finansējums, EUR	Finansējuma sadalījums, %
09.00.00	SPORTS	49 811 864	100%
09.04.00	Sporta būves	17 424 830	35,0%
09.08.00	Balvas par izciliem sasniegumiem sportā	42 686	0,1%
09.09.00	Sporta federācijas un sporta pasākumi	3 039 005	6,1%
09.10.00	Murjāņu sporta ģimnāzija	2 012 392	4,0%
09.12.00	Latvijas Sporta muzejs	85 763	0,2%
09.16.00	Dotācija nacionālas nozīmes starptautisku sporta pasākumu organizēšanai Latvijā	1 282 415	2,6%
09.17.00	Dotācija komandu sporta spēļu izlašu nodrošināšanai	1 650 000	3,3%
09.19.00	Finansējums profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām	14 666 398	29,4%
09.21.00	Augstas klases sasniegumu sports	6 718 036	13,5%
09.23.00	Valsts ilgtermiņa saistības sportā – Dotācija Latvijas Olimpiskajai komitejai (LOK) – valsts galvoto aizdevumu atmaksai	2 525 339	5,1%
09.25.00	Dotācija biedrībai “Latvijas Paralimpiskā komiteja” pielāgotā sporta attīstībai	365 000	0,7%

¹ IZM dati. // http://www.izm.gov.lv/images/sports/Budzets/Valsts_budzets_2017_SPORTS.pdf

Lai pieteiktos finansējuma saņemšanai, iestādes un organizācijas atbilstoši to kompetencei un finansējuma mērķim atkarībā no budžeta programmas apakšprogrammas, iesniedz finanšu pieprasījumus ar pievienotām izmaksu tāmēm. Diemžēl jāsecina, ka vienotu tāmju sagatavošanas un iesniegšanas standartu neesamības dēļ tāmēs tiek iesniegtas bez pietiekamas detalizācijas, kādēļ tās ir grūti izvērtējamas, to izskatīšana prasa lielāku laiku un cilvēkresursu patēriņu un samazina izskatīšanas objektivitāti. Turklāt tāmju iesniedzējiem rodas iespēja nepamatoti paaugstināt izmaksu pozīcijas, it īpaši tādās apakšprogrammās, kur iesniegtās tāmēs ietver pārsvarā apgrozāmo līdzekļu tēriņus un nav vai mazākā mērā ir saistīti ar pamatlīdzekļu iegādi vai to izveidošanu, kā, piemēram, apakšprogramma 09.09.00 “Sporta federācijas un sporta pasākumi”.

Tādējādi IZM ir pasūtījusi šo Pētījumu, lai Pētījuma ietvaros 1) pārbaudītu iesniegto tāmju izdevumu pamatotību un 2) izstrādātu vadlīnijas prasību ieviešanai tāmju sagatavošanas un iesniegšanas standartiem un to izvērtēšanai.

1.2. Pētījuma mērķis, apakšmērķis

Pētījuma mērķis: sniegt uz izpētes gaitā gūtajiem secinājumiem balstītus ieteikumus kārtības, kādā tiek sadalīti valsts budžeta līdzekļi sporta nozarē, pilnveidošanā attiecībā uz sporta organizāciju, t.i., nacionālo sporta bāzu īpašnieku vai to pilnvaroto pārstāvju, atzīto sporta federāciju un Sporta likumā minēto sporta organizāciju (turpmāk – sporta organizācijas), sagatavoto un IZM iesniegto finanšu pieprasījumu (turpmāk – Tāmēs) sporta organizāciju darbības nodrošināšanai un/vai starptautisku sporta pasākumu rīkošanai pozīciju apmēra atbilstību tirgus situācijai.

Apakšmērķis: izstrādāt metodisku materiālu, kas Tāmju izvērtētajiem un lēmuma pieņēmējiem par valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu kalpo par objektīvu instrumentu Tāmēs norādīto izdevumu pozīciju, t.sk. starptautisku sporta pasākumu rīkošanai, izvērtēšanai.

1.3. Pētāmais objekts, subjekts, hipotēze

Pētījuma objekts ir IZM budžeta programmas “09.00.00 Sports” iesniegtās tāmēs.

Pētījuma subjekts ir tāmju iesniedzēji, pārsvarā – dažādu sporta veidu federācijas. Detalizētāka informācija ir sniegta Pētījuma 2.sadaļā “Pētījuma rezultātu izklāsts”.

Pētījuma hipotēze: ievērojama daļa no tāmju iesniedzējiem sistēmiski nepamatoti paaugstina tāmju izdevumus vai to atsevišķas pozīcijas, kas noved pie ekonomiski nepamatotiem sporta budžeta tēriņiem un samazina to efektivitāti.

1.4. Pētījuma metodes

Pētījuma ietvaros tika izmantotas šādas galvenās metodes un pieejas:

- 1) Salīdzināšanas metode – pētījumu metode uz analogijas pamata, ar kuras palīdzību atsevišķi pētījuma objekta elementi tiek apvienoti vienotā veselumā, lai pētītu to kopsakarības, veiktu secinājumus par to līdzību un atšķirību, tai skaitā:
 - horizontālā, salīdzinot vienas un tās pašas programmas ietvaros tajā pašā gadā iesniegtas vairāku pretendentu tāmēs;

- vertikālā, salīdzinot viena un tā paša iesniedzēja tāmes dažādos gados.
- 2) Izmaksu strukturēšana un detalizācija: iesniegto tāmju izdevumu pozīcijas, kur iespējams, tika detalizētas, balstoties uz analītiķu pieņēmumiem, lai būtu iespējams izdarīt secinājumus par atsevišķu pozīciju lietderīgumu un pamatotību;
- 3) Statistikas analīze – nozares statistikas datu izmantošana, lai salīdzinātu iesniegto tāmju izmaksu pozīcijas ar nozares praksi to pamatotības izvērtēšanai.

1.5. Pētījuma apmērs un ierobežojumi

Pētījuma ietvaros tika izanalizēta 41 tāme, tostarp 1 tāme, kuras attiecas uz 2015. gada pasākumiem, 7 tāmes, kuras attiecas uz 2016. gada pasākumiem, 23 tāmes – 2017.gada pasākumiem un 6 tāmes – 2018.gada pasākumiem, kā arī 4 tāmes, kurās nebija norādīts konkrēta pasākuma norises laiks.

Analizētās tāmes tika iesniegtas IZM budžeta programmas “09.00.00 Sports” 5 apakšprogrammu ietvaros:

- “09.09.00 Sporta federācijas un sporta pasākumi”,
- “09.16.00 Dotācija nacionālas nozīmes starptautisku sporta pasākumu organizēšanai Latvijā”,
- “09.17.00 Dotācija komandu sporta spēļu izlašu nodrošināšanai”,
- “09.21.00 Augstas klases sasniegumu sports” un “09.04.00 Sporta būves” tāmes.

Analizējot iesniegtās tāmes, analītiķi saskaršies ar tāmī .pdf formātā, kuras analīze ir darbietilpīga, jo analizējamus datus nepieciešams manuāli ievadīt Excel programmā tālākai apstrādei.

Tāmes tika analizētas un secinājumi par iesniedzēju plānoto izdevumu pamatotību tika izdarīti iespēju robežās atkarībā no iesniegto tāmju izdevumu pozīciju detalizācijas. Tajos gadījumos, kur nebija norādīts izdevumu pozīcijas aprēķināšana pamats (mērvienības un to vērtības), analīze tika veikta, izmantojot pētījumā aprakstītus un pamatotus pieņēmumus, ņemot vērā analītiķu pieredzi un nozares praksi.

2. Pētījuma rezultātu izklāsts

Pētījuma ietvaros tika novērtētas IZM budžeta apakšprogrammu “09.09.00 Sporta federācijas un sporta pasākumi”, “09.16.00 Dotācija nacionālas nozīmes starptautisku sporta pasākumu organizēšanai Latvijā”, “09.17.00 Dotācija komandu sporta spēļu izlašu nodrošināšanai”, “09.21.00 Augstas klases sasniegumu sports” un “09.04.00 Sporta būves” tāmes. Kopumā tika novērtēta 41 tāme. Minētās tāmes ir uzskaitītas zemāk.

- Tāmes, ka ir saistītas ar IZM budžeta apakšprogrammām “09.09.00 Sporta federācijas un sporta pasākumi”, “09.16.00 Dotācija nacionālas nozīmes starptautisku sporta pasākumu organizēšanai Latvijā”, “09.17.00 Dotācija komandu sporta spēļu izlašu nodrošināšanai”, “09.21.00 Augstas klases sasniegumu sports”:

- tāmes, kuras attiecas uz 2018. gada pasākumiem:

- 1) “Apgāda “Jumava” piedāvājums grāmatas projektam “Latvijas sporta lepnums 100”” (Apgāds “Jumava”);
- 2) “IBSF Pasaules kausa izcīņas posma sacensību bobslejā un skeletonā 2018.gada novembrī/decembrī nepieciešamā līdzfinansējuma izdevumu tāme” (Latvijas bobsleja un skeletoņa federācija);
- 3) “Ieņēmumu un izdevumu tāme Eiropas Jauniešu klasiskā Šaha čempionātam 2018.gada” (Latvijas Šaha federācija);
- 4) “Ieņēmumu un izdevumu tāmes projekts Eiropas Jauniešu klasiskā Šaha čempionātam 2018.gada” (Latvijas Šaha federācija);
- 5) “Latvijas Nacionālā Kamaniņu sporta izlase Inventāra programma 2017./2018. gada sezona XXIII Ziemas Olimpiskās spēles PyeongChang 2018”;
- 6) “TĀME: Pasaules čempionāts orientēšanās sportā (WOC) un Pasaules Taku orientēšanās čempionāts (WTOC) 2018. gadā, Rīga, Sigulda, Daugavpils 3.08-12.08.2018”;

- tāmes, kuras attiecas uz 2017. gada pasākumiem:

- 1) “2017.gada Individuāla Spīdveja Eiropas Čempionāta fināla organizēšanas tāme” (Biedrība “Speedway Grand Prix of Latvia”);
- 2) “32. FIL Junioru Pasaules čempionāts kamaniņu sportā 2017. gada 31. janvāris – 05. februāris” (Latvijas Kamaniņu sporta federācija);
- 3) “5.Pasaules Strādājošo un Amatieru Sporta spēļu 2017.gads 13.-18. jūnijā, Rīgā/Latvijā, Provīzorisks izdevumu tāme”;
- 4) “Detalizēta izdevumu tāme 2017” (Latvijas Hokeja federācija);
- 5) “Eiropas komandu čempionāts 24.-25.06.2017” (Latvijas Vieglatlētikas savienība);
- 6) “Ieņēmumu un izdevumu tāmes projekts Eiropas Sieviešu Šaha čempionātam 2017.gadā” (Latvijas Šaha federācija);
- 7) “Iesniegums valsts finansējuma saņemšanai 2017.gadam, lai nodrošinātu valsts izlases komandu sporta spēlēs sagatavošanos un piedalīšanos Eiropas un pasaules čempionātu un olimpisko spēļu atlasēs un finālsacensībās” (Latvijas Basketbola savienība);
- 8) “Iesniegums valsts finansējuma saņemšanai 2017.gadam, lai nodrošinātu valsts izlases komandu sporta spēlēs sagatavošanos un piedalīšanos Eiropas un pasaules čempionātu un olimpisko spēļu atlasēs un finālsacensībās” (Latvijas Futbola federācija);
- 9) “Informācija par 2017.gadā plānotajiem pasākumiem, lai nodrošinātu komandu sporta spēļu federācijas pārstāvētā sporta veida valsts izlases gatavošanos un piedalīšanos sacensībās” (Latvijas Kērlinga asociācija)
- 10) “Latvijas jauniešu izlases sagatavošanās posmam un dalībai Eiropas Jaunatnes Frisbija čempionātā 2017” (Latvijas Frisbija federācija);
- 11) “Latvijas Nacionālās izlases izdevumi laika posmā no 01.04. – 21.05.2017.” (Latvijas Hokeja federācija).

- 12) "Latvijas sieviešu izlases sagatavošanās posmam un dalībai Pasaules Pludmales Frisbija čempionātā 2017" (Latvijas Frisbija federācija);
- 13) "Papildus informācija, pie LRF vēstules (19.01.2017 Nr. 17-1/001)" (Latvijas Regbija federācija);
- 14) "Par valsts budžeta līdzekļiem plānoto pasākumu izdevumu tāme - SIEVIEŠU IZLASE" (fails siev_izl_tāme_2017 copy.pdf);
- 15) "Par valsts budžeta līdzekļiem plānoto pasākumu izdevumu tāme - VIRIEŠU IZLASE" (fails vīr_izl_tāme_2017.pdf);
- 16) "Pieaugušo sieviešu inline hokeja izlases komandas, ekipējuma un apkalpojošā personāla nodrošināšanai, braucienam uz Pasaules čempionātu kurš no 1.09-11.09.2017 notiek Ķīnā, Nanjin" (Latvijas Inline hokeja federācija);
- 17) "Pieaugušo vīriešu inline hokeja izlases komandas, ekipējuma un apkalpojošā personāla nodrošināšanai, braucienam uz Pasaules čempionātu kurš no 1.09-11.09.2017 notiek Ķīnā, Nanjin" (Latvijas Inline hokeja federācija);
- 18) "VII Latvijas Jaunatnes Olimpiādes finansiālais nodrošinājums (projekts)" (Biedrība "Latvijas Olimpiskā komiteja");
- 19) "XXXIII SELL studentu spēļu sarīkošanas izdevumu tāmes projekts (2017.gada 18.-21.maijs)" (Latvijas Augstskolu sporta savienība);

- tāmes, kuras attiecas uz 2016. gada pasākumiem:

- 1) "2016 CEV Beach volleyball Jurmala masters" (Latvijas Volejbola federācija);
- 2) "Eiropas čempionāts kalnu divriteņu maratonā (XCM) 2016" (Latvijas Riteņbraukšanas asociācija);
- 3) "European snooker championship 2016" (Latvijas Republikas Biljarda federācija);
- 4) "ISBF Eiropas Kausu sacensības skeletonā un bobslejā Siguldas bobsleja trasē 31.10.-06.novembrim 2016.gadā" (Latvijas Bobsleja un skeletoņa federācija);
- 5) "Izdevumu tāme Eiropas čempionātam grieķu-romiešu, brīvajā un brīvajā cīņā sievietēm 2016. gada 18.-13.martā" (Latvijas Cīņas asociācija);
- 6) "Pasaules čempionāta 2016, Rīga, Latvia, 5. augusts – Priekuli, 6.-7. augusts – Lucavsala" (Latvijas Skeitborda federācija);
- 7) "Pasaules čempionāta PARA ICE HOCKEY, rīkotāju Latvijas Paralimpiskās komitejas, Latvijas Stājhokeja federācijas izmaksu tāme 23.05.2016. – 27.05.2016" (Latvijas Paralimpiskā komiteja, Latvijas Stājhokeja federācija);

- tāmes, kuras attiecas uz 2015. gada pasākumiem:

- 1) "Pasaules čempionāts Jauniešiem Latīņamerikas dejās 2015, Baltic Grand Prix 2015" (DC Spektrs),

- Tāmes, ka ir saistītas ar IZM budžeta apakšprogrammu "09.04.00 Sporta būves" (visas tāmes ir iesniegtas par 2017. gada vai nākotnē prognozējamiem pasākumiem, izņemot tās tāmes, kurās nebija norādīts konkrēta pasākuma norises laiks)

- 1) "2017. gada Electrum Olimpiskā centra papildus būvdarbu veikšana" (Biedrība "Latvijas Olimpiskā komiteja"),
- 2) "Daudzfunkcionālā sporta un atpūtas centra būvniecība, Bauskas novads, Bauska, Salātu iela 5" (Bauskas novada bērnu un jaunatnes sporta skola),
- 3) "Latvijas Olimpiskās komitejas 2017.gada Ieņēmumu un izdevumu tāme" (Biedrība "Latvijas Olimpiskā komiteja"),
- 4) "Nacionālās sporta bāzes Olimpiskā centra "Ventspils" sporta infrastruktūras attīstības programma 2017.-2019.gadam" (SIA "Olimpiskais centrs "Ventspils"")
- 5) "Olimpiskā centra "Ventspils" attīstībai 2017. gadā" (SIA "Olimpiskais centrs "Ventspils"")
- 6) "Par informācijas sniegšanu sadarbības Līguma NR.01-25/191 (no 03.03.2017) ietvaros" (Madonas novada pašvaldība)

- 7) “Piemērotas sporta telpu izveidošana” (V. Freidenfelda Latvijas brīvās cīņas klubs – internāts)
- 8) “Plānotā izdevumu tāme VII Latvijas Jaunatnes vasaras Olimpiādes rīkošana” (Biedrība “Latvijas Olimpiskā komiteja”).

Pētījuma rezultātu izklāsta nodaļā tiek ietverts apkopojums par augstākminētajās tāmēs konstatētajiem trūkumiem, tāmju atbilstības likumdošanas un IZM prasībām novērtējums, tāmju finansiālās pamatotības novērtējums un secinājumu izklāsts attiecībā uz tāmju kvalitāti no kvantitatīvā un kvalitatīvā skatupunkta.

Kā pirmie, tiek aplūkoti tāmēs konstatētie trūkumi.

2.1. Tāmju trūkumu apraksts

Tāmēs konstatētie trūkumu ir apkopoti 2.1. tabulā.

2.1. tabula. Tāmēs konstatētie trūkumi

Nr.	Norādīts izmaksu veids tāmēs	Trūkumi	Piemēri iesniegtajās tāmēs:
1.	Sporta pasākumu dalības maksa / Organizēšanas tiesību izpirkšana	Nav pierādījumu par sporta pasākumu dalības maksa norādītajām summām	Latvijas Frisbija federācija, Latvijas Inline Hokeja federācija, Latvijas Cīņas federācija, DC Spektrs, Biedrība “Speedway Grand Prix of Latvia”, Tāme Pasaules čempionātam orientēšanās sportā Pozitīvs piemērs: Latvijas Šaha federācija
2.	Ceļa izdevumi un transportlīdzekļu noma	Nav informācijas par izvēlēto transportlīdzekļa veidu Nav pamatojošās informācijas par norādīto dalībnieku skaitu. Nav norādīts transportlīdzekļu skaits, nav precizēta transportlīdzekļu nomas valsts.	Latvijas Bobsleja un Skeletona federācija, Latvijas Kamaniņu sporta federācija, Latvijas Kērlinga asociācija, Latvijas Frisbija federācija, Latvijas Šaha federācija, Latvijas Basketbola savienība, Latvijas Hokeja federācija (“Detalizēta izdevumu tāme 2017”), Latvijas Augstskolu sporta savienība, Latvijas Futbola federācija, Latvijas Cīņas federācija, Latvijas Riteņbraukšanas asociācijas, Latvijas Skeitborda asociācija, DC Spektrs, Latvijas Bobsleja un Skeletona federācija (tāme 2018. gadam), Latvijas Hokeja federācija (Latvijas Nacionālās izlases izdevumi laika posmā no 01.04. – 21.05.2017.), Biedrība “Latvijas Olimpiskā komiteja”, Tāme Pasaules čempionātam orientēšanās sportā, Latvijas vieglatlētikas savienības Pozitīvs piemērs: Latvijas Inline Hokeja federācija, Latvijas Republikas Biljarda federācija
3.	Sagatavošanas posma izmaksas, pārbaudes turnīri	Nav aprakstīts izmaksu veids, no tāmē ievietotajām pozīcijām nav skaidrs, kam šīs izmaksas ir paredzētas (kas ir naudas saņēmējs)	Latvijas Frisbija federācija, Pozitīvs piemērs: biedrības “Latvijas Republikas Biljarda Federācijas” tāme, kurā pie katras izdevuma pozīcijas iekļauts sadarbības partneris (st_pasakumi.pdf)
4.	Izmaksu pamatotība	Nav norādīta tāmēs ietvērto izmaksu detalizēta kalkulācija un nav pievienoti sadarbības	Visas tāmes, bet īpaši: Latvijas Kamaniņu sporta federācija, Latvijas Kērlinga asociācija, Latvijas Šaha

		līgumi ar attiecīgo pakalpojumu sniedzēju, kurš nodrošinās konkrēto pakalpojumu, piemēram, transportēšana, prospektu izgatavošana, inventāra un attiecīgā apģērba piegāde u.tml.	federācija, Latvijas Basketbola savienība, Latvijas Hokeja federācija (<i>“Detalizēta izdevumu tāme 2017”</i>), Latvijas Augstskolu Sporta savienība, Latvijas Futbola federācija, Latvijas Čiņas federācija, Latvijas Riteņbraukšanas asociācijas, Latvijas Skeitborda asociācija, DC Spektrs, Biedrība Speedway Grand Prix of Latvia, Latvijas Bobsleja un Skeletona federācija (tāme 2018. gadam), Latvijas Hokeja federācija (<i>Latvijas Nacionālās izlases izdevumi laika posmā no 01.04. – 21.05.2017.</i>), Biedrība “Latvijas Olimpiskā komiteja”, Tāme Pasaules čempionātam orientēšanās sportā Pozitīvs piemērs: Latvijas Republikas Biljarda federācija, Bauskas novada bērnu un jaunatnes sporta skola
5.	Dalībnieku skaits	Tāmēs nav norādīts konkrēts dalībnieku skaits. Piemēram, atsevišķās tāmēs ir norādīts apkalpojošā personāla un tiesnešu skaits, bet nav norādīts dalībnieku, lai būtu iespēja novērtēt cik, konkrēti, palīgi ir nepieciešami, lai sacensības apkalpotu	Latvijas Bobsleja un Skeletona federācija, Latvijas Kamaniņu sporta federācija, Latvijas Šaha federācija, Latvijas Hokeja federācija (<i>“Detalizēta izdevumu tāme 2017”</i>), Latvijas Augstskolu Sporta savienība, Latvijas Čiņas federācija, Latvijas Skeitborda asociācija, DC Spektrs, Biedrība Speedway Grand Prix of Latvia, Latvijas Hokeja federācija (<i>Latvijas Nacionālās izlases izdevumi laika posmā no 01.04. – 21.05.2017.</i>), Biedrība “Latvijas Olimpiskā komiteja”, Tāme Pasaules čempionātam orientēšanās sportā Pozitīvs piemērs: Latvijas Kērlinga asociācija, Latvijas Basketbola savienība, Latvijas Futbola federācija, Latvijas Inline Hokeja federācija, Latvijas Volejbola federācija, Latvijas Riteņbraukšanas asociācijas, Latvijas Paralimpiskā komiteja, Latvijas Stājhokeja federācija, Latvijas Vieglatlētikas savienības
6.	Izmaksu rašanās laiks	Nav norādīts konkrēts periods un darba laiks vienas dienas ietvaros	Latvijas Bobsleja un Skeletona federācija (tāme 2018. gadam), Latvijas Šaha federācija, Biedrība Speedway Grand Prix of Latvia, Biedrība “Latvijas Olimpiskā komiteja” Pozitīvs piemērs: Latvijas Basketbola savienība, Latvijas Futbola federācija, Latvijas Hokeja federācija, Latvijas Inline Hokeja federācija, Latvijas Republikas Biljarda federācija, Latvijas Volejbola federācija, Latvijas Riteņbraukšanas asociācijas, Latvijas Paralimpiskā komiteja, Latvijas Stājhokeja federācija, Latvijas Vieglatlētikas savienības,

7.	Pasākuma un izmaksu periods	Neatbilst pasākuma periods un finansējumam norādīto izmaksu periods	Latvijas Skeitborda asociācija
8.	Izmaksu atbilstība starp tāmēm	Nav atbilstības starp izmaksām līdzīgiem pasākumiem vienas sporta federācijas ietvaros	Latvijas Bobsleja un Skeletona federācija, Latvijas Šaha federācija Pozitīvs piemērs: Latvijas Inline Hokeja federācija
9.	Pasākuma norises vieta	Nav norādīta konkrēta pasākuma norises vieta	Latvijas Cīņas federācija, DC Spektrs, Biedrība Speedway Grand Prix of Latvia, Latvijas Bobsleja un Skeletona federācija (tāme 2018. gadam), Biedrība "Latvijas Olimpiskā komiteja" Pozitīvs piemērs: Latvijas Bobsleja un Skeletona federācija, Latvijas Kamaniņu sporta federācija, Latvijas Kērlinga asociācija, Latvijas Frisbija federācija, Latvijas Šaha federācija, Latvijas Hokeja federācija ("Detalizēta izdevumu tāme 2017"), Latvijas Augstskolu Sporta savienība, Latvijas Futbola federācija, Latvijas Inline Hokeja federācija, Latvijas Republikas Biljarda federācija, Latvijas Volejbola federācija, Latvijas Riteņbraukšanas asociācijas, Latvijas Parolimpiskā komiteja, Latvijas Stājhokeja federācija, Latvijas Vieglatlētikas savienības, Bauskas novada bērnu un jaunatnes sporta skola
10.	Ministru kabineta noteikumiem Nr.969 "Kārtība, kādā atlīdzināmi ar komandējumiem saistītie izdevumi"	Norādītā komandējuma dienas nauda neatbilst noteikumu 1. pielikumā noteiktajam apmēram	Latvijas Kērlinga asociācija, Latvijas Hokeja federācija, Latvijas Hokeja federācija (<i>Latvijas Nacionālās izlases izdevumi laika posmā no 01.04. – 21.05.2017.</i>) Pozitīvs piemērs: Latvijas Inline Hokeja federācija, Latvijas Vieglatlētikas savienības
11.	Atsauce uz PVN	Tāmēs nav norādīts PVN nodoklis, kaut gan federācija ir reģistrēta kā PVN maksātāja.	Latvijas Bobsleja un Skeletona federācija, Latvijas Kamaniņu sporta federācija, Latvijas Kērlinga asociācija, Latvijas Basketbola savienība, Latvijas Hokeja federācija (visas tāmes), Latvijas Futbola federācija, Latvijas Volejbola federācija, DC Spektrs, Biedrība Speedway Grand Prix of Latvia, Biedrība "Latvijas Olimpiskā komiteja", Latvijas Vieglatlētikas savienības, Latvijas Riteņbraukšanas asociācijas Pozitīvs piemērs: Latvijas Republikas Biljarda federācija, Bauskas novada bērnu un jaunatnes sporta skola
12.	Atsauces uz inventāra iegādes avotu /	Nav norādīta atsauce uz cenu piedāvājumu inventāram vai uz pakalpojuma sniedzēju	Latvijas Bobsleja un Skeletona federācija, Latvijas Kamaniņu sporta federācija, Latvijas Cīņas federācija, Latvijas Kērlinga asociācija, Latvijas Frisbija federācija,

	pakalpojuma sniedzēju		<p>Latvijas Šaha federācija, Latvijas Hokeja federācija (“<i>Detalizēta izdevumu tāme 2017</i>”), Latvijas Augstskolu Sporta savienība, Latvijas Futbola federācija, Latvijas Inline Hokeja federācija, Latvijas Volejbola federācija, Latvijas Riteņbraukšanas asociācijas, Latvijas Riteņbraukšanas asociācijas, Latvijas Paralimpiskā komiteja, Latvijas Stājhokeja federācija, Latvijas Skeitborda asociācija, DC Spektrs, Biedrība Speedway Grand Prix of Latvia, Latvijas hokeja federācija (<i>Latvijas Nacionālās izlases izdevumi laika posmā no 01.04. – 21.05.2017.</i>), Biedrība “Latvijas Olimpiskā komiteja”, Tāme Pasaules čempionātam orientēšanās sportā, Latvijas Vieglatlētikas savienības</p> <p>Pozitīvs piemērs: Latvijas Republikas Biljarda federācija, Bauskas novada bērnu un jaunatnes sporta skola</p>
13.	Reklāma	Nepamatoti augsti reklāmas izdevumi vienam pasākumam	Latvijas Volejbola federācija, Latvijas Riteņbraukšanas asociācijas
14.	Atalgojums	Nav skaidrs uz kāda līguma pamata tiks veikti šie maksājumi (darba vai pakalpojumu līgums). Nav skaidrs, vai norādītās summas satur nodokļus, jo nav norādītas sociālā nodokļa summas. Šīs informācijas trūkums neļauj pārbaudīt atalgojumu likmju atbilstību tirgus situācijai	Latvijas Bobsleja un Skeletona federācija (visas tāmes), Latvijas Kamaniņu sporta federācija, Latvijas Kērlinga asociācija, Latvijas Šaha federācija (visas tāmes), Latvijas Basketbola savienība, Latvijas Hokeja federācija (“ <i>Detalizēta izdevumu tāme 2017</i> ”), Latvijas Augstskolu Sporta savienība, Latvijas Futbola federācija, Latvijas Inline Hokeja federācija, Latvijas Čiņas federācija, Latvijas Volejbola federācija, Latvijas Skeitborda asociācija, DC Spektrs, Latvijas Hokeja federācija (<i>Latvijas Nacionālās izlases izdevumi laika posmā no 01.04. – 21.05.2017.</i>), Biedrība “Latvijas Olimpiskā komiteja”, Latvijas Vieglatlētikas savienības
15.	Darbu veikšanas periods	Nav norādīts darbu veikšanas termiņš ar būvdarbiem / rekonstrukciju saistītajās tāmēs	SIA “Olimpiskais centrs “Ventspils””, Bauskas novada bērnu un jaunatnes sporta skola
16.	Darbu veicējs	Nav norādīts darbu veicējs ar būvdarbiem / rekonstrukciju saistītajās tāmēs	SIA “Olimpiskais centrs “Ventspils”” Pozitīvs piemērs: Bauskas novada bērnu un jaunatnes sporta skola
17.	Izmaksas uz 1 kv.m	Nav norādītas izmaksas uz 1 kv.m un nav norādīta no jauna būvējamā platība	SIA “Olimpiskais centrs “Ventspils””
18.	Tāmes forma	Lielākā daļa tāmju tiek iesniegtas .pdf vai .doc, kas būtiski pāldzina to analīzi, jo nepieciešams pārdrūkat katru būtisko skaitli Excel failā	Visas tāmes izņemot “ <i>Detalizēta izdevumu tāme 2017</i> ” (Latvijas Hokeja federācija), “ <i>Eiropas komandu čempionāts</i> ” (Latvijas Vieglatlētikas savienības), “ <i>Pieaugušo sievietes inline hokeja izlases ...</i> ” (Latvijas Inline Hokeja federācija), “ <i>Pieaugušo vīriešu inline hokeja izlases ...</i> ” (Latvijas Inline Hokeja federācija)

2.1. tabulā apkopoti tāmju trūkumi, pirmkārt, sniedz pamatu tāmju kvalitātes kontroles nodrošināšanai, tas ir, parāda, kuriem tāmes sastādīšanas aspektiem vajadzētu pievērst būtisku uzmanību. Otrkārt 2.1. tabulā ir norādītas konkrētas federācijas / savienības / apvienības kuru tāmēs ir konstatētas noteiktas neatbilstības, līdz ar to 2.1. tabula var tikt izmantota, lai norādītu un pamatotu attiecīgai federācijai / savienībai / apvienībai, kas konkrēti tāmē ir jāizlabo.

Kopā ar augstākminēto tabulu nepieciešams, lai tāmes atbilsti noteiktu normatīvo aktu prasībām. Pētījumā analizēto tāmju atbilstības likumdošanas prasībām novērtējums ir izklāstīts 2.2. apakšnodaļā.

2.2. Tāmju atbilstība IZM un likumdošanas prasībām

Vērtējot tāmju atbilstību likumdošanas prasībām, jāņem vērā, ka nav atsevišķa uz tāmju sastādīšanu un atbilstību vērstā normatīvā akta. Nav arī standarta veidlapas, saskaņā ar kuru tāmes ir jāiesniedz. Jāatzīmē, ka IZM ietvaros ir izveidota Finanšu piešķiršanas sportam komisija² (turpmāk tekstā - FPSK) un kurai ir noteikti darbības kritēriji. Novērtējot FPSK reglamentu, var secināt, ka komisijas reglaments regulē tāmju izskatīšanas (t.sk. pieņemšanas / noraidīšanas) administratīvo pusi. Precīzāk, FPSK reglaments regulē komisijas sastāvu un sēžu sasaukšanas kārtību, pieprasījumu iesniegšanas kārtību, komisijas lēmumu pieņemšanas kārtību, komisijas sēžu dokumentēšanas kārtību, taču neregulē tāmju novērtēšanas kārtību un attiecīgi nesatur kādus taustāmus tāmju novērtēšanas kritērijus. Pēc būtības vienīgais kritērijs, lai pieprasījums tiktu izskatīts ir tas, lai tāmē tiktu iesniegta kopā ar noteiktas formas pieprasījumu finanšu līdzekļu saņemšanai.

Tādējādi, lai novērtētu tāmju atbilstības pakāpi likumdošanas prasībām (un attiecīgi IZM prasībām), nepieciešams vērsties pie normatīvajiem aktiem, kas attiecas uz visām jomām, piemēram, Pievienotās vērtības nodokļa likums³, Likums "Par valsts sociālo apdrošināšanu"⁴, MK noteikumi Nr. 656 "Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu"⁵, Likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"⁶, MK noteikumi Nr.1 "Noteikumi par neapliekamā minimuma un nodokļa atvieglojuma apmēru iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanai"⁷, MK noteikumi Nr.759 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem"⁸.

Iesniegto tāmju atbilstība noteiktiem normatīviem aktiem ir veikta matricas veidā (kur 2.2.-2.5. tabulas ietvaros pa vertikāli ir identificēts tāmes kārtas numurs, bet pa horizontāli - normatīvie akti) un atspoguļota attiecīgajā tabulā "Tāmju atbilstība IZM un likumdošanas prasībām". Tāmju numerācija atbilst 2. nodaļas ievada daļā sniegtajam analizēto tāmju sarakstam.

2.2. tabula. Tāmju atbilstība likumdošanas prasībām (tāmēm, kuras attiecas uz 2018. g. pasākumiem)

Tāmes kārtas numurs	PVN likums / atsauce uz likumu un likmes norādījums	Likums Par valsts sociālo apdrošināšanu / VSAOI kalkulācija	MK noteikumi Nr. 656 / min. algas likmes izmantošana kalkulācijā	IIN Likums / likmes izmantošana kalkulācijā	MK noteikumi Nr.1 / neapliekamā minimuma izmantošana kalkulācijā	MK noteikumi Nr.759 / attiecīgas VSAOI likmes izmantošana kalkulācijā
1)	Ok	-	-	-	-	-

² <http://www.izm.gov.lv/lv/sports/sporta-budzets/finansu-pieskirsanas-sportam-komisija>

³ <https://likumi.lv/doc.php?id=253451>

⁴ <https://likumi.lv/doc.php?id=253451>

⁵ <https://likumi.lv/ta/id/278067-noteikumi-par-minimalas-menesa-darba-algas-apmeru-normala-darba-laika-ietvaros-un-minimalas-stundas-tarifa-likmes-aprekinasanu>

⁶ <https://likumi.lv/doc.php?id=56880>

⁷ <https://likumi.lv/ta/id/279022-noteikumi-par-neapliekama-minimuma-un-nodokla-atvieglojuma-apmeru-iedzivotaju-ienakuma-nodokla-aprekinasanai>

⁸ <https://likumi.lv/ta/id/287150-noteikumi-par-valsts-socialas-apdrosinasanas-iemaksu-likmes-sadalijumu-pa-valsts-socialas-apdrosinasanas-veidiem>

2)	X	X	X	X	X	X
3)	-	X	X	X	X	X
4)	-	X	X	X	X	X
5)	X	-	-	-	-	-
6)	-	X	X	X	X	X

Ok – atbilst, X – neatbilst, - - attiecīgais Likums neattiecas uz tāmi

2.3. tabula. Tāmju atbilstība likumdošanas prasībām (tāmēm, kuras attiecas uz 2017. g. pasākumiem)

Tāmes kārtas numurs	PVN likums / atsauce uz likumu un likmes norādījums	Likums Par valsts sociālo apdrošināšanu / VSAOI kalkulācija	MK noteikumi Nr. 656 / min. algas likmes izmantošana kalkulācijā	IIN Likums / likmes izmantošana kalkulācijā	MK noteikumi Nr.1 / neapliekamā minimuma izmantošana kalkulācijā	MK noteikumi Nr.759 / attiecīgas VSAOI likmes izmantošana kalkulācijā
1)	X	X	X	X	X	X
2)	X	X	Ok / daļēji ⁹	X	X	X
3)	-	X	X	X	X	X
4)	X	X	X	X	X	X
5)	X	X	X	X	X	X
6)	-	X	X	X	X	X
7)	X	X	X	X	X	X
8)	X	X	X	X	X	X
9)	X	X	X	X	X	X
10)	-	-	-	-	-	-
11)	X	X	X	X	X	X
12)	-	-	-	-	-	-
13)	-	-	-	-	-	-
14)	?	X	X	X	X	X
15)	?	X	X	X	X	X
16)	-	X	Ok / daļēji ¹⁰	X	X	X
17)	-	X	Ok / daļēji ¹¹	X	X	X
18)	X	X	X	X	X	X
19)	-	X	X	X	X	X

Ok – atbilst, X – neatbilst, - - attiecīgais Likums neattiecas uz tāmi, ? – nav identificēta federācija / asociācija / apvienība.

2.4. tabula. Tāmju atbilstība likumdošanas prasībām (tāmēm, kuras attiecas uz 2015., 2016. g. pasākumiem)

Tāmes kārtas numurs	PVN likums / atsauce uz likumu un likmes norādījums	Likums Par valsts sociālo apdrošināšanu / VSAOI kalkulācija	MK noteikumi Nr. 656 / min. algas likmes izmantošana kalkulācijā	IIN Likums / likmes izmantošana kalkulācijā	MK noteikumi Nr.1 / neapliekamā minimuma izmantošana kalkulācijā	MK noteikumi Nr.759 / attiecīgas VSAOI likmes izmantošana kalkulācijā
1)	X	X	X	X	X	X
2)	X	X	X	X	X	X
3)	Ok	-	-	-	-	-
4)	X	X	Ok / daļēji ¹²	X	X	X
5)	-	X	X	X	X	X
6)	-	X	X	X	X	X
7)	-	-	-	-	-	-

⁹ Noteiktā alga iekļaujas minimālās algas kritērijā, tas ir, noteiktā alga ir augstāka par minimālo algu.

¹⁰ Noteiktā alga iekļaujas minimālās algas kritērijā, tas ir, noteiktā alga ir augstāka par minimālo algu.

¹¹ Noteiktā alga iekļaujas minimālās algas kritērijā, tas ir, noteiktā alga ir augstāka par minimālo algu.

¹² Noteiktā alga iekļaujas minimālās algas kritērijā, tas ir, noteiktā alga ir augstāka par minimālo algu.

8) ¹³	X	X	X	X	X	X
------------------	---	---	---	---	---	---

Ok – atbilst, X – neatbilst, – – attiecīgais Likums neattiecas uz tāmi, ? – nav identificēta federācija / asociācija / apvienība.

Novērtējot ar sporta infrastruktūras attīstību saistīto tāmju atbilstību likumdošanas prasībām, jāņem vērā ar būvniecību saistītos normatīvos aktus. Pamata normatīvie akti, kas regulē ar būvniecību saistītus pasākumus ir Ministru kabineta noteikumi Nr.500 “Vispārīgie būvnoteikumi”¹⁴, Ministru kabineta noteikumi Nr.502 “Noteikumi par būvspeciālistu un būvdarbu veicēju civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu”¹⁵, Pievienotās vērtības nodokļa likums¹⁶. Atbilstība minētajiem normatīvajiem aktiem attiecībā uz apakšprogrammu “09.04.00 Sporta būves” veikta 2.5. tabulā.

2.5. tabula. Tāmju atbilstība likumdošanas prasībām (tāmēm, kuras attiecas uz apakšprogrammu “09.04.00 Sporta būves”)

Tāmes kārtas numurs	PVN likums / atsauce uz likumu un likmes norādījums	MK noteikumi Nr.500 / Atsauce uz būvuzņēmēju un būvuzraugu	MK noteikumi Nr.502 / civiltiesiskā apdrošināšana ¹⁷
1)	Ok	X	X
2)	Ok	Ok / daļēji ¹⁸	X
3)	X	X	X
4)	X	X	X
5)	X	X	X
6)	-	-	-
7)	-	Ok / daļēji ¹⁹	X
8)	X	X	X

Ok – atbilst, X – neatbilst, – – attiecīgais Likums neattiecas uz tāmi, ? – nav identificēta federācija / asociācija / apvienība.

Saskaņā ar 2.2. – 2.5. tabulās veikto analīzi likumdošanas prasībām atbilst 2 tāmes (atzīmētas ar zaļu krāsu) no 41, kas sastāda ~5% no kopējā tāmju skaita, kā arī uz 5 tāmēm (atzīmētas ar dzeltenu krāsu) aplūkotie normatīvie akti neattiecas, jo minēto tāmju iesniedzēji nav PVN maksātāji un šajās tāmes nav norādīta darba alga vispār. Atbilstošās 2 tāmes ir - “Apgāda “Jumava” piedāvājums grāmatas projektam “Latvijas sporta lepnums 100”” (Apgāds “Jumava”) un “European snooker championship 2016” (Latvijas Republikas Biljarda federācija). Pārējās 34 tāmes neatbilst pētījumā izmantotajiem normatīvajiem aktiem. Jāatceras, ka citu tāmju neatbilstība ir netieša, jo pētījumā izmantotie normatīvie akti tieši neregulē tāmju sastādīšanas kārtību, tie var tikt izmantoti kā avots indikatīviem rādītājiem tāmes kvalitātes pārbaudei.

Jāņem vērā, ka normatīvie akti sniedz kvalitatīvus kritērijus tāmes novērtēšanai, bet ne kvantitatīvus. Līdz ar to, 2.3. apakšnodaļā tiek veikta tāmju kvantitatīva analīze jeb tāmju ekonomiskās un finansiālās pamatotības novērtēšana.

2.3. Tāmju ekonomiskā un finansiālā pamatotība

Tālāk veikta iesniegtajās tāmēs ietvertās informācijas ekonomiskās pamatotības analīze.

Pirmkārt, veikta izmaksu salīdzināšana starp līdzīgiem pasākumiem līdzīgā atrašanās vietā. Par piemēru izmantotas Latvijas Kamaniņu sporta federācijas (LKSF) un Latvijas Bobsleja un Skeletona federācijas (LBSF) tāmes, kas tika iesnigtas Siguldā organizējamo pasākumu ietvaros. Turklāt, minētie pasākumi

¹³ Tāme - “Pasaules čempionāts Jauniešiem Latīņamerikas dejās 2015, Baltic Grand Prix 2015” (DC Spektrs).

¹⁴ <https://likumi.lv/doc.php?id=269069>

¹⁵ <https://likumi.lv/doc.php?id=268552>

¹⁶ <https://likumi.lv/doc.php?id=253451>

¹⁷ Ministru kabineta noteikumi Nr.502 “Noteikumi par būvspeciālistu un būvdarbu veicēju civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu”.

¹⁸ Ir norādīts būvuzņēmējs, bet nav norādīts būvuzraugs.

¹⁹ Ir norādīts būvuzņēmējs, bet nav norādīts būvuzraugs.

praktiski notika vienā sezonā. Zemāk 2.6. tabulā ir apkopoti minēto pasākumu tāmju salīdzināšanas rezultāti.

2.6. tabula. Latvijas Kamaniņu sporta federācijas (LKSĻ) un Latvijas Bobsleja un Skeletoņa federācijas (LBSĻ) tāmēs²⁰

Pozīcija	LKSĻ ²¹		LBSĻ ²²		Starpība dienā	%
	6 dienas	vienas dienas ietvaros	7 dienas	vienas dienas ietvaros		
Siguldas trases noma	23 000	3 833	15 000	2 143	1 690	79%
Ātrā medicīniskā palīdzība	9 000	1 500	4 000	571	929	163%
Pasākuma apdrošināšana	1 000	167	100	14	152	1067%
Transporta izdevumi	4 500	750	3 400	486	264	54%
Atalgojums (uz 1 cilvēku)	6 500	1 083	810	116	968	836%
Pasākuma apkalpošana VIP	20 000	3 333	7 000	1 000	2 333	233%
Reprezentācijas materiāli	15 000	2 500	1 200	171	2 329	1358%
Orgtehnika	8 000	1 333	1 260	180	1 153	641%
TV producēšana	40 000	6 667	20 000	2 857	3 810	133%
Kopā	-	-	-	-	13 628	-

2.6. tabulā redzams, ka izmaksas starp līdzīgām pozīcijām līdzīgu pasākumu ietvaros atšķiras par EUR 13 628 dienā, kas parāda, ka LKSĻ tāmēs ietvertās izmaksas tiek sadārdzinātas. Minētais ir uzskatāmi redzams, piemēram, izvērtējot Siguldas trases nomas izmaksas, kurām nevajadzētu atšķirties, jo tās attiecas uz vienu un to pašu nomas objektu un praktiski uz vienu un to pašu laika periodu. Tas pats attiecas arī uz ātrās medicīniskās palīdzības, pasākumu apdrošināšanas, reprezentācijas un TV producēšanas izmaksām.

Papildus faktors, kas ļauj konstatēt tāmē ietverto izmaksu sadārdzināšanu, ir tāmēs kopējie izdevumi. LKSĻ gadījumā tie bija EUR 269 000, savukārt LBSĻ gadījumā tie bija EUR 83 370, pieņemot, ka abu pasākumu apjoms bijis līdzvērtīgs, LKSĻ tāme tika būtiski sadārdzināta.

Līdzīga situācija parādās, ja analizējam vienas un tās pašas sporta federācijas tāmēs, piemēram Latvijas Šaha federācijas (EŠĻ) tāmē Eiropas Sieviešu šaha čempionātam un tāmē Eiropas Jauniešu klasiskā šaha čempionātam. Zemāk 2.7. tabulā ir ietverts salīdzinājums starp izmaksām katram no čempionātiem.

2.7. tabula. 2017.g. Eiropas Sieviešu šaha čempionāta tāmēs un 2018.g. Eiropas Jauniešu klasiskā šaha tāmēs atsevišķu pozīciju salīdzinājums

Izdevumu pozīcija	Eiropas Sieviešu šaha čempionāts (EŠĻ) ²³	Eiropas Jauniešu klasiskā šaha čempionāts (EJŠ) ²⁴
Dalībnieku skaits	130	1 200
Tiesnešu atalgojums	30 000	24 000
Elektronisko šaha galdiņu iegāde	25 000	20 000
Maksājums ECU ²⁵	95 000	117 000

2.7. tabulā redzams, ka EŠĻ čempionāta (norisinājās no 10.04.2017. līdz 22.04.2017.) ietvaros bija 130 spēlētāji, bet EJŠ čempionāta ietvaros plānotais dalībnieku skaits sasniedz 1 200 spēlētāju. Tai pat laikā tiesnešu atalgojums EJŠ čempionātam plānots zemāks nekā EŠĻ, kas nav loģiski, jo 1 200 spēlētāju tiesāšana acīmredzami ir darbietilpīgāks process, nekā 130 spēlētāju tiesāšana, kas ļauj secināt, ka visdrīzāk EŠĻ čempionāta ietvaros tiesnešu algas tika norādītas krietni augstākas, nekā tās bija patiesībā

²⁰ Darba alga tika rēķināta vidēji uz vienu cilvēku.

²¹ Avots: IZM iesniegtā tāme, "32. FIL. Junioru Pasaules čempionāts kamaniņu sportā 2017. gada 31. janvāris – 05. februāris" (Latvijas kamaniņu sporta federācija).

²² Avots: IZM iesniegtā tāme, "ISBF Eiropas Kausu sacensības skeletonā un bobslejā Siguldas bobsleja trasē 31.10.-06.novembrim 2016.gadā" (Latvijas bobsleja un skeletoņa federācija).

²³ Avots: IZM iesniegtā tāme, "Ieņēmumu un izdevumu tāmēs projekts Eiropas Sieviešu šaha čempionātam 2017.gadā" (Latvijas šaha federācija).

²⁴ Avots: IZM iesniegtā tāme, "Ieņēmumu un izdevumu tāme Eiropas Jauniešu klasiskā šaha čempionātam 2018.gadā" (Latvijas šaha federācija).

²⁵ Saskaņā ar Eiropas Sieviešu federācijas čempionāta mājas lapā pieejamo informāciju (https://ewcc2017.eu/wp-content/uploads/2016/12/EWCC2017_Regulations.pdf) oficiālajiem spēlētājiem ECU maksājums ir EUR 65 par cilvēku, citiem spēlētājiem EUR 130 par cilvēku.

(minēto būtu iespējams apgalvot viennozīmīgi, ja EŠF tāmēs būtu norādīts konkrēts darbinieku skaits un to funkcijas). Tas pats attiecas uz elektroniskajiem šaha galdiņiem, tai skaitā, rodas jautājums – kur palika 2017. gadā iegādātie šaha galdiņi? Vai iepriekšējā gada šaha galdiņi tiks izmantoti arī EJŠ? Šajā gadījumā nepieciešams ieviest visu finansējuma pretendentu atskaitīšanās sistēmu, tas ir, pēc finansējuma saņemšanas attiecīgai federācijai ir jāiesniedz dokumenti, kas apliecina līdzekļu izlietojumu atbilstoši tāmēi.

2.7. tabulā ir iekļauts arī maksājums ECU, kas ESS čempionāta ietvaros bija nepamatots, jo tajā piedalījās tikai 130 dalībnieces, bet maksimālais maksājums ECU uz cilvēku ir EUR 130, tādējādi sanāk, ka kopējam ECU maksājumam vajadzēja būt ne lielākam par EUR 16 900, nevis EUR 95 000. Turklāt ESS čempionāta tāmē netika atspoguļots, kā veidojas summa EUR 95 000 apmērā.

Iepriekš izklāstītais liecina par to, ka arī LŠF tāmēs izmaksas tiek nepamatoti paaugstinātas, līdzīgi – kā tika konstatēts LBSF iesniegto tāmju ietvaros.

Analizējot LŠF iesniegtās tāmes, analītiķi saskārušies ar tāmi .pdf formātā, kuras analīze ir darbietilpīga, jo analizējamās datus nepieciešams manuāli ievadīt Excel programmā tālākai apstrādei, tādējādi, lai paaugstinātu tāmju analīzes produktivitāti, ieteicams pieprasīt tāmes .xlsx formātā.

Turpinot tāmju ekonomiskās pamatotības analīzi, tika konstatēts, ka atsevišķām tāmēm izdevumu pozīcijas izskatās mazticamas, piemēram, 2.8. tabulā zemāk ir atspoguļotas Latvijas Augstskolu sporta savienības (LASS) tāmes atsevišķas pozīcijas.

2.8. tabula. XXXIII SELL studentu spēļu sarīkošanas izdevumu tāmes atsevišķas izmaksu pozīcijas²⁶

Pozīcija	Apmērs, EUR
Atalgojums (bruto)	25 187
Ēku, telpu īre un noma	22 045
Transportlīdzekļu noma	3 500
Degviela	0
Pārējie pakalpojumu veidi	20 140

2.8. tabulā ir ietvertas atsevišķas izmaksu pozīcijas, kas ir saistītas ar studentu sporta spēļu organizēšanu. Jāņem vērā, ka sporta spēles norisinājās laika periodā no 2017. gada 18. maija līdz 21. maijam, tātad - 4 dienas. Sporta spēlēs piedalījās 1 500 studenti²⁷. Paturot prātā minēto, sanāk ka:

- Darbinieku skaits minētajās sporta spēlēs sasniedza ~140 cilvēkus. Minētais skaitlis iegūts: EUR 25 187 / 4 dienām / 8 stundām / EUR 5.75 stundas likmi²⁸. Ņemot vērā to, ka studentu skaits sacensībās sasniedz 1 500 dalībniekus, darbinieku skaits minētajās sporta spēlēs varētu būt pamatots. Tomēr sporta spēlēs piedalās noteiktu augstskolu komandas, kuras noteikti piedalās kopā ar saviem treneriem, tāpēc apkalpojošā personāla skaits varētu būt mazāks.
- Pozīcija “Ēku, telpu īre un noma” nav konkrēta, jo nav precizēta ēka (adrese) un kāda ir tās platība.
- Transportlīdzekļu noma un degviela. Tāmē ir ietverti transportlīdzekļu nomas izdevumi, bet nav ietvertas degvielas izmaksas, kas liek šaubīties par minētās tāmes patiesumu un pamatotību.
- “Pārējie pakalpojumu veidi” - minētā pozīcija arī nav konkrēta, bet tajā pašā laikā tā sastāda 15% no tāmes kopējām izmaksām.

Tas fakts, ka noteiktas izmaksu pozīcijas nav atšifrētas, visdrīzāk nozīmē, ka federācija norādīja aptuvenu izmaksu apmēru, kas var būt sadārdzināts, tādējādi sporta federācijām / asociācijām /

²⁶ Avots: IZM iesniegtā tāme, “XXXIII SELL studentu spēļu sarīkošanas izdevumu tāmes projekts (2017.gada 18.-21.maijs)” (Latvijas augstskolu sporta savienība).

²⁷ <http://www.studentusports.lv/1/jaunumi/news/428/>

²⁸ Avots: VID mājas lapā pieejamo informāciju attiecībā uz stundas tarifu likmi (bruto) Fiziskās sagatavotības instruktoriem un sporta pasākumu organizatoriem 2017. gada maijā: https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/kopsavilkums_par_profesijam_2017_gada_maijs bez_retam_profesijam.pdf

savienībām nepieciešams izvirzīt prasību, lai to iesniegtajās tāmēs katra pozīcija tiktu atšifrēta un pamatota ar attiecīgu attaisnojošu dokumentu.

Augstāk minētā piemēra ietvaros tika konstatēts šaubīgs apkalpojošā personāla skaits. Minētais trūkums tika konstatēts arī citās tāmēs, piemēram, Latvijas Hokeja federācijas (LHF) tāme iekļauj sevī pozīciju "Apklap. personāla, treneru atalgojums" un "DD VSAOI", kuras atkal neizskatās ticamas (skat. 2.1. attēlu).

katumi, vieta	01.04.2017 02.04.2017	08.04.2017 (Latvijā)	16.04.2017 (Zviedrijā)	22.04.2017 (Latvijā)	01.05.2017 (Vācijā)	10.04. 05.05.2017	21.05.2017 (Vācijā)	Kopā visi
mēnesis, gads	Apr, 2017	Apr, 2017	Apr, 2017	Apr, 2017	Apr, 2017	Mai, 2017	Mai, 2017	
Izdevumi (EUR):								
iesniegu pakalpojumi - saimn.darb. veicēji	800	800		1,000				2,600
kalvas								
biļetes, ledus laukuma un Arēnas iere	12,000			12,000		20,000		44,000
aparātu pakalpojumi	1,000					1,000		2,000
biļešu preces	100	100	100	100	100	200		700
transportis un degviela	3,000	3,000	3,000	3,000	5,000		3,000	20,000
dzīvošana (viesi no Krievijas, Francijas) un Latvijas izlase dzīvošana ārzemēs	5,000	3,000	5,000	3,000		11,000		27,000
dzīvošana (gan LV izlase, gan viesi)	4,000	3,000	3,000	3,000	3,000	20,000	5,000	41,000
nodrošināšana	4,000	12,000	4,000	12,000	4,000	10,000		46,000
sporta inventārs	5,000	8,000	5,000	5,000	5,000	15,000	8,000	51,000
medikamenti	1,500	1,500	500	1,500	500	800	2,000	8,300
formu tīrīšana	800	1,500	800	800	800	3,000	1,500	9,200
apkalp. pers., treneru atalgojums	140,200					37,600		177,800
DD VSAOI	33,073					8,870		41,943
darbības			10,000		18,000			28,000
dienu izdevumi, dienas kompensācijas spēlētājiem	10,000	5,000	5,000	5,000	5,000		10,000	40,000
domārdzuma dienas nauda (t.sk. brīvprātīgajiem)	4,000		4,000		4,000			18,000
sporta formas, uzvalki, krekli								8,000
neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumi	800			800				1,600
videogola sistēma	500	500		500				1,500
videoreksts	500	500		500				1,500
reklāmas, reprezentācijas un mārketinga izdevumi (t.sk.translācijas)	10,100	2,100	300	10,000	300		4,000	26,800
apsardzes pakalpojumi	3,500			3,500				7,000
KOPĀ izdevumi (EUR):	239873	41000	40700	61700	45700	127470	47500	-60394

2.1. attēls. Izgriezums no tāmes Latvijas Nacionālās izlases izdevumi laika posmā no 01.04. – 21.05.2017. ²⁹

2.1. attēlā redzams, ka atalgojuma un VSAOI izdevumi par 1 mēnesi sastāda EUR 173 273, vidējā stundas tarifa likme sporta treneriem, sporta instruktoriem un sporta speciālistiem 2017. gada aprīlī sastāda EUR 6,57, kas nozīmē, ka konkrētā pasākuma nodrošināšanai ir nepieciešami 110 darbinieki, kas neizskatās ticami, ņemot vērā, ka izlasē spēlē apmēram 25 hokejisti (saskaņā ar Latvijas Hokeja federācijas mājas lapā pieejamo informāciju). Visdrīzāk darbinieku skaits ir mazāks un darba algu izmaksas tiek sadārdzinātas, bet, lai minēto varētu apgalvot viennozīmīgi, atkal ir nepieciešams, lai federācija tās sastādītajās tāmēs norāda konkrētu strādājošo skaitu.

Iepriekšminēto divu piemēru ietvaros tika analizētas tāmes, kurās nebija precīzi norādīts darbinieku skaits, bet, neskatoties uz to, iespējams izdarīt secinājums par tāmes realitātes un pamatotību, kā tas tika izklāstīts iepriekš, bet, jebkurā gadījumā, precīzākus rezultātus attiecībā uz tāmē ietverto izmaksu pamatotību iespējams izdarīt, ja tāmē tiek norādīts precīzs darbinieku skaits.

Precīzāk, nepieciešams pievērst uzmanību atalgojuma lielumam uz 1 strādājošo un tā atbilstību / neatbilstību nozares vidējiem rādītājiem. Tālāk atspoguļoti LBSF, LKSF, Latvijas Basketbola savienības (LBS), Latvijas Kērlinga asociācijas (LKA) un Latvijas Skeitborda asociācijas (LSA) atalgojumu apmēri un veikts to salīdzinājums ar VID mājas lapā pieejamo informāciju attiecībā uz profesiju atalgojuma lielumu.

2.9.tabulā redzams, ka normu jeb nozares vidējā atalgojuma robežās atrodas LBSF un LKA tāmes, lai gan pēdējā faktiski nedaudz pārsniedz nozares vidējo. Tomēr LKA tāmes pārsniegums nav tik augsts kā LKSF un LBS iesniegtajās tāmēs.

Turklāt LKSF un LBS tāmēs norādītais pārsniedz nozares vidējo vairākas reizes, it īpaši LKSF tāmē. Kas kārtējo reizi ļauj izdarīt secinājumu par tāmē ietverto izmaksu nepamatotu sadārdzināšanu, arī uz darbinieku atalgojuma nepamatota paaugstinājuma rēķina.

²⁹ Avots: IZM iesniegtā tāme, "Latvijas Nacionālās izlases izdevumi laika posmā no 01.04. – 21.05.2017." (Latvijas hokeja federācija).

Kas attiecas uz LKSF tāmī, iespējams, augstāk norādītajam atalgojumam ir loģisks pamatojums, taču tāmē šī specifika netika atklāta, kas vēlreiz pamato detalizētas tāmes (ar katras pozīcijas atšifrējumu) nepieciešamību.

2.9. tabula. Tāmēs atspoguļotā atalgojuma salīdzinājums ar nozares vidējo

Sporta federācija / savienība / asociācija	LBSF ³⁰	LKSF ³¹	LBS ³²	LKA ³³	LSA ³⁴
Bruto kopējā darba alga	6 300	13 000	71 510	3 000	5 400*
Darbinieku skaits	30	2	14	7	2
Izmaksu periods	7 dienas	6 dienas	1 mēnesis	9 dienas	3 dienas
Laika periods	nov.16	janv.17	aug.17	marts.17	aug.17
Vidējā stundas likme (bruto)	3.8	135.4	21.3	6.0	900
Vidējās stundas likmes (bruto) norma³⁵	5.9	5.1	6.4	5.5	6.4
Atbilstība / neatbilstība	atbilst	neatbilst	neatbilst	+/- atbilst	neatbilst

*Tāme norādīts, ka tā ir alga par 9 mēnešiem.

Atsevišķa uzmanība jāpievērš LSA tāmēi, kurā norādīts, ka pasākums ilgst 3 dienas, bet darba alga organizatoriem ir norādīta it kā par 9 mēnešiem. Tas nav korekti no konkrēta pasākuma finansēšanas viedokļa, jo finansējums tiek piešķirts, lai organizētu tieši minēto pasākumu, nevis lai finansētu asociācijas vadību 9 mēnešu periodā. Tādējādi, rēķinot tieši uz pasākuma organizēšanas laiku, tāme ir būtiski sadārdzināta.

Salīdzinot dažādu sporta federāciju / asociāciju / savienību tāmēs iekļautās izmaksas, svarīgi pievērst uzmanību ne tikai no tāmēm izrietošajam darbinieku atalgojuma apmēram, bet arī komandējuma dienas naudas apmērām un uzturēšanās izdevumu apmēram. Minēto izdevumu analīze veikta zemāk.

Visām tāmēm, kuras tiek iesniegtas attiecībā uz pasākumiem, kuri norisinās ārzemēs, izdevumu pozīcijā, visdrīzāk, figurēs komandējuma dienas naudas apmērs. Tāds apmērs ir iekļauts gan LHF tāmē, gan Latvijas Vieglatlētikas savienības (LVS) tāmē, gan LKA³⁶ tāmē.

2.10. tabula. Dienas naudas apmēra novērtējums

Federācija / savienība / asociācija	Komandējuma valsts	Dienas nauda uz cilvēku, EUR	Dienas naudas norma, saskaņā ar likumdošanas prasībām, EUR	Atbilst / neatbilst likumdošanas prasībām
LHF ³⁷	Zviedrija	?	40	-
LVS ³⁸	Izraēla	35	40	Atbilst
LKA ³⁹	Ķīna, Pekina	53	32	Neatbilst
LKA ⁴⁰	Kanāda	63	40	Neatbilst

³⁰ Avots: IZM iesniegtā tāme, "ISBF Eiropas Kausu sacensības skeletonā un bobslejā Siguldas bobsleja trasē 31.10.-06.novembrim 2016.gads" (Latvijas bobsleja un skeletoņa federācija).

³¹ Avots: IZM iesniegtā tāme, "32. FIL Junioru Pasaules čempionāts kamaniņu sportā 2017. gada 31. janvāris – 05. februāris" (Latvijas kamaniņu sporta federācija).

³² Avots: IZM iesniegtā tāme, "Iesniegums valsts finansējuma saņemšanai 2017.gadam, lai nodrošinātu valsts izlases komandu sporta spēlēs sagatavošanos un piedalīšanos Eiropas un pasaules čempionātu un olimpisko spēļu atlasēs un finālsacensībās" (Latvijas basketbola savienība)

³³ Avots: IZM iesniegtā tāme, "Informācija par 2017.gada planotajiem pasākumiem, lai nodrošinātu komandu sporta spēļu federācijas pārstāvētā sporta veida valsts izlases gatavošanos un piedalīšanos sacensībās" (Latvijas kērlinga asociācija).

³⁴ Avots: IZM iesniegtā tāme, "Pasaules čempionāta 2016, Rīga, Latvija, 5. augusts – Priekulī, 6.-7. augusts – Lucavsalu" (Latvijas skeitborda federācija).

³⁵ Noteikta saskaņā ar VID mājas lapā pieejamo informāciju par darba vietām atbilstoši profesiju klasifikatoram attiecīgajā laika periodā: <https://www.vid.gov.lv/lv/statistika/profesiju-atalgojums>

³⁶ Avots: IZM iesniegtā tāme, "Informācija par 2017.gada planotajiem pasākumiem, lai nodrošinātu komandu sporta spēļu federācijas pārstāvētā sporta veida valsts izlases gatavošanos un piedalīšanos sacensībās" (Latvijas kērlinga asociācija).

³⁷ Avots: IZM iesniegtā tāme, "Latvijas Nacionālās izlases izdevumi laika posmā no 01.04. – 21.05.2017." (Latvijas hokeja federācija).

³⁸ "Eiropas komandu čempionāts 24.-25.06.2017" (Latvijas vieglatlētikas savienības).

³⁹ Aprēķins: kopējā dienas nauda EUR 3 360 / 7 cilvēki / 9 dienas.

⁴⁰ Aprēķins: kopējā dienas nauda EUR 4 000 / 7 cilvēki / 9 dienas

2.10. tabulā redzams, ka LVS dienas nauda ir normu robežās saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.969 “Kārtība, kādā atlīdzināmi ar komandējumiem saistītie izdevumi”, savukārt LHF tāmē dienas nauda uz cilvēku netiek atspoguļota, bet tiek atspoguļota tikai kopējā summa - EUR 4 000 -, kas, ņemot vērā noteikto dienas naudu Zviedrijā EUR 40 apmērā un komandējuma periodu 2 dienu ilgumā (kā norādīts tāmē), nozīmē, ka LHF darbinieku skaits, kuri dodas komandējumā, sastāda 50 cilvēkus, kas atšķiras no iepriekš, saskaņā ar 2.1. attēlu, iegūtā skaitļa - 110 cilvēki. Un visdrīzāk tas nozīmē, ka darba algu izdevumi tiek sadārdzināti, jo 50 cilvēki uz 25 cilvēku hokejistu komandu izskatās ticamāk nekā 110 cilvēki, turklāt, pat ja pieņem, ka komandējumā dodas puse no apkalpojošā personāla, tad rodas jautājums –kam ir vajadzīga otra puse? Visi minētie izdevumi (algas, dienas nauda) ir saistīti ar vienu pasākumu - EuroChallenge, kas arī neļauj nodalīt otru pusi no visa apkalpojošā personāla sastāva, tādējādi LHF tāmju gadījumā komandējuma dienas naudas apmērs visdrīzāk tiek sadārdzināts.

Kā vēl viens piemērs tabulā 2.10. ir norādīta LKA tāmē aprēķinātā dienas nauda, kuras apmērs tiešā veidā pārsniedz Ministru kabineta noteikumos Nr.969 “Kārtība, kādā atlīdzināmi ar komandējumiem saistītie izdevumi” noteikto dienas naudas apmēru. Turklāt LKA tāmēs konstatēta sistemātiska dienas naudas neatbilstība likumdošanas prasībām, konkrēti - ir konstatēta izmaksu sadārdzināšana.

Kopā ar komandējuma dienas naudu tāmēs tiek iekļauti arī uzturēšanās izdevumi, kuru apmēru likumdošana tieši neregulē. Minētos izdevumus iespējams novērtēt to apmēru salīdzinot, piemēram, ar vidējo darba algu vai ar uzturēšanās izdevumiem, kas saistīti ar līdzīgiem pasākumiem.

Tālāk tiek analizēts uzturēšanās izmaksu apmērs Latvijas Futbola federācijas (LFF) un LKA iesniegtajās tāmēs.

2.11. tabula. Uzturēšanās izmaksu īpatsvara tāmē novērtējums

Federācija	Norises laiks un vieta	Delegācijas lielums	Uzturēšanās izdevumi, EUR	Uzturēšanās izdevumi uz vienu delegācijas locekli, EUR dienā	Citi izdevumi, t.sk dienas nauda	Citi izdevumi uz vienu delegācijas locekli, EUR dienā	Kopējās izmaksas	Kopējās izmaksas uz vienu delegācijas locekli, EUR dienā
LFF ⁴²	25.03.2017., Šveice (1 diena)	40	60 000	1 500	10 000	250	80 000	2 000
LKA ⁴³	6.-14.10.2017., Šveice (9 dienas)	5	7 500	167	6 100	136	17 100	380
LKA ⁴⁴	17.-25.11.2017., Šveice (9 dienas)	7	11 500	182	11 850	188	26 500	420

2.11. tabulā uzskatāmi redzama atšķirība starp LFF un LKA tāmēs iekļautajām izmaksām, neskatoties uz to, ka sacensību norises vieta ir viena un tā pati – Šveice. LFF iesniegtajā tāmē - gan uzturēšanas izdevumu, gan citu izdevumu pozīcijas uz 1 cilvēku krietni pārsniedz LKA tāmēs iekļauto. Tai skaitā, kā kontroles pozīcija 2.11. tabulā ir iekļautas arī kopējās izmaksas, lai pēc iespējas izslēgtu izdevumu uzskaites atšķirību ietekmi. Vērtējot kopējos izdevumus uz vienu cilvēku, LFF gadījumā šie kopējie izdevumi par ~EUR 1 500 uz vienu cilvēku pārsniedz LKA tāmju kopējos izdevumus uz vienu cilvēku. Ņemot vērā to, ka LKA tāmēs ir sadārdzināti dienas naudas izdevumi (kā konstatēts iepriekš), LFF tāmju izdevumi varētu būt sadārdzināti vairākas reizes (2.11. tabulas gadījumā, 4 – 5 reizes).

⁴¹ Aprēķins: kopējā dienas nauda EUR 4 850 / 7 cilvēki / 9 dienas

⁴² “Iesniegums valsts finansējuma saņemšanai 2017.gadam, lai nodrošinātu valsts izlases komandu sporta spēlēs sagatavošanos un piedalīšanos Eiropas un pasaules čempionātu un olimpisko spēļu atlases un finālsacensībās” (Latvijas Futbola federācija).

⁴³ Avots: IZM iesniegtā tāmē, “Informācija par 2017.gadā planotajiem pasākumiem, lai nodrošinātu komandu sporta spēļu federācijas pārstāvētā sporta veida valsts izlases gatavošanos un piedalīšanos sacensībās” (Latvijas Kērlinga asociācija).

⁴⁴ Avots: IZM iesniegtā tāmē, “Informācija par 2017.gadā planotajiem pasākumiem, lai nodrošinātu komandu sporta spēļu federācijas pārstāvētā sporta veida valsts izlases gatavošanos un piedalīšanos sacensībās” (Latvijas Kērlinga asociācija).

Par minēto liecina arī izdevumu pozīcija “Uzturēšanās izdevumi”, jo tā galvenokārt sevī ietver tādas “apakšizdevumus”, kā viesnīca, ēdināšana u.tml., tās ir tādas pozīcijas, kurām uz 1 cilvēku nevajadzētu būtiski atšķirties.

Kopā ar iepriekš minētajiem izdevumiem atsevišķās tāmēs būtiska pozīcija ir reklāmas izdevumi. Tā ir vēl viena pozīcija, kas ļauj spriest par tāmes reālistiskumu un pamatotību. Šajā gadījumā lietderīgi novērtēt mārketinga izmaksu īpatsvaru tāmē un salīdzināt minēto īpatsvaru ar līdzīgām tāmēm, kas arī tika izdarīts par piemēru skatot: “*Izdevumu tāme Eiropas čempionātam grieķu-romiešu, brīvajā un brīvajā cīņā sievietēm 2016. gada 18.-13.martā*” (LCA), “*2016 CEV Beach volleyball Jurmala masters*” (LVF), “*Eiropas čempionāts kalnu divriteņu maratonā (XCM) 2016*” (LRBA), “*Pasaules čempionāts Jauniešiem Latīņamerikas dejās 2015, Baltic Grand Prix 2015*” (DC Spektrs), “*ISBF Eiropas Kausu sacensības skeletonā un bobslejā Siguldas bobsleja trasē 31.10.-06.novembrim 2016.gads*” (LBSF), “*32. FIL Junioru Pasaules čempionāts kamaniņu sportā 2017. gada 31. janvāris – 05. februāris*” (LKSF).

2.12. tabula. Reklāmas izdevumu īpatsvara tāmēs novērtējums

Federācija	LCA	LVF	LRBA	DC Spektrs	LBSF	LKSF
Pasākuma norises ilgums	6 dienas	4 dienas	1 diena	3 dienas	7 dienas	6 dienas
Tāmes kopsumma	EUR 815 121	EUR 961 270	EUR 134 050	EUR 153 967	EUR 83 370	EUR 269 000
Reklāmas izdevumi	EUR 70 000	EUR 296 000	EUR 48 795	EUR 2 565	EUR 20 000	EUR 40 000
Reklāmas izdevumu īpatsvars tāmē	9%	31%	36%	2%	24%	15%

Pirmkārt, salīdzināsim reklāmas izdevumus LBSF un LKSF tāmēs, jo tās pēc pasākuma specifikas, pasākuma norises laika un ilguma savā starpā korelē visciešāk. Tabulā ir redzams, ka visdrīzāk LBSF tāmē iekļautās reklāmas izmaksas ir sadārdzinātas, jo to īpatsvars tāmē ir par 9% punktiem augstāks, salīdzinot ar LKSF tāmi, kam nav pamata, ņemot vērā LBSF un LKSF pasākumu līdzīgo raksturu un vienu un to pašu norises vietu un praktiski vienu un to pašu pasākuma ilgumu.

Taču LVF un LRBA tāmēs iekļautās mārketinga izmaksas ir tās, kuras uz kopējā fona izceļas viskrasāk, proti, tās sastāda trešo daļu no tāmes kopējām izmaksām, turklāt abu - gan LVF, gan LRBA - pasākumu norises ilguma ir īsāks, ja salīdzina gan ar LBSF, gan ar LKSF pasākumu ilgumu. Minētais ļauj izdarīt secinājumu, ka vai nu ir neefektīvi izveidota reklāmas kampaņa (neapzināta izmaksu sadārdzināšana), vai izmaksas ir norādītas ar būtisku sadārdzinājumu.

Līdz šim tika veikta LBSF, LKSF, LŠF, LASS, LHF, LBS, LKA, LVS, LFF iesniegto tāmju analīze un kopējā tendence visām tāmēm ir tā, ka sporta pasākumu organizētāji, federācijas / savienības / apvienības sadārdzina tāmēs norādītās izmaksas. Minēto federāciju / savienību / apvienību tāmes ir saistītas ar pasākumu organizēšanu. Taču starp iesniegtajam tāmēm ir arī tādas tāmes, kuras paredzētas inventāra iegādei, piemēram, Latvijas Regbija federācija (LRF), Latvijas Riteņbraukšanas asociācijas (LRBA), Latvijas Cīņas federācijas (LCF) iesniegtās tāmes. Minēto tāmju analīze ir veikta turpmāk, 2.13. tabulā.

2.13. tabula. Inventāra iegādes izmaksu novērtējums

Sporta federācija / savienība / apvienība	Inventārs / produkts (x1)⁴⁵	Inventāra cena	Alternatīvā cena	Alternatīvā piedāvājuma avots
--	---	-----------------------	-------------------------	--------------------------------------

⁴⁵ Aprēķināts uz vienu vienību.

LCF ⁴⁶	Ciņas paklājs	EUR 7 000.00	EUR 3 400.66	http://www.sportainventars.lv/
LCF	Podesta noma	EUR 2 778 ⁴⁷	EUR 1 000 ⁴⁸	http://eventrent.lv/skatuve/
LRBA ⁴⁹	WEB mājas lapas izstrāde	EUR 9 000	EUR 2 400	http://www.dircms.lv/majas-lapas/cena
LRBA	Skatuves noma	EUR 1 800	EUR 1 000	http://eventrent.lv/skatuve/
LRF ⁵⁰	Ngage scrum machine	EUR 7 500	EUR 3 010 ⁵¹	https://www.trinidadrugby.com
LRF	Rhino collision king	EUR 6 500	EUR 2 400 ⁵²	http://www.rhinorugby.ie/

2.13. tabulā redzams, ka visu norādīto federāciju / asociāciju tāmēs inventāra izmaksas tiek sadārdzinātas. LCF gadījumā izmaksu pozīcijas tiek sadārdzinātas vairāk kā divas reizes. LRBA un LRF (*federācijas ietvaros tika analizētas galvenās pozīcijas, kuras sastāda 56% no kopējās tāmes summas*) gadījumā veidojas līdzīga situācija, izmaksas inventāra iegādei tiek sadārdzinātas par vairāk nekā 100%.

Tādējādi var secināt, ka tiek sadārdzinātas ne tikai pasākumu organizēšanas tāmes, kā tika norādīts iepriekšējās analizēs, bet arī inventāra iegādes tāmes. Šajā gadījuma lietderīgi ieviest kopēju prasību visiem pretendentiem kopā ar tām iesniegt inventāra piedāvājumu no tirgotāja vai norādīt atsauci uz konkrētu avotu, kurā iespējams pārlicināties par tāmē norādītās cenas patiesumu un lietderīgumu.

Līdz šim tika analizētās tāmes, kuras saistītas ar tādām IZM budžeta apakšprogrammām, kā “09.09.00 Sporta federācijas un sporta pasākumi”, “09.16.00 Dotācija nacionālas nozīmes starptautisku sporta pasākumu organizēšanai Latvijā”, “09.17.00 Dotācija komandu sporta spēļu izlašu nodrošināšanai”, “09.21.00 Augstas klases sasniegumu sports”, kuras pēc sava rakstura ir saistītas ar kaut kādu specifisku, lielāka vai mazāka mēroga sporta pasākumu..

Taču IZM budžeta pamatprogrammas “Sports” ietvaros ir paredzēta finansējuma piešķiršana ne tika noteiktu sporta pasākumu nodrošināšanai, bet arī sporta infrastruktūras izveidei, konkrēti apakšprogramma “09.04.00 Sporta būves”.

Līdz ar to turpmāk tiek veikta ar “09.04.00 Sporta būve” programmu saistīto tāmju analīze. Pirmkārt, tiek veikta tāmju sastādīšanas kvalitātes analīze. Kvalitātes analīzes rezultāti ir atspoguļoti attiecībā uz sekojošām tāmēm: “Nacionālās sporta bāzes Olimpiskā centra “Ventspils” sporta infrastruktūras attīstības programma 2017.-2019.gadam” (SIA “Olimpiskais centrs “Ventspils””), “Daudzfunkcionālā sporta un atpūtas centra būvniecība, Bauskas novads, Bauska, Salātu iela 5” (Bauskas novada bērnu un jaunatnes sporta skola - BJSS), “2017. gada Electrum Olimpiskā centra papildus būvdarbu veikšana” (Biedrība “Latvijas Olimpiskā komiteja” - LOK), “Piemerotas sporta telpu izveidošana” (V. Freidenfelda Latvijas brīvās ciņas klubs – internāts - VFLBCK).

2.14. tabula. Apakšprogrammas “09.04.00 Sporta būves” tāmju kvalitātes novērtējums

Kritērijs	SIA “Olimpiskais centrs “Ventspils””	BJSS	LOK	VFLBCK
PVN maksātājs ⁵³	Ir	-	Ir	Nav

⁴⁶ Avots: IZM iesniegtā tāme, “Izdevumu tāme Eiropas čempionātam grieķu-romiešu, brīvajā un brīvajā ciņā sievietēm 2016. gada 18.-13.martā” (Latvijas ciņas asociācija).

⁴⁷ Vidēji dienā.

⁴⁸ Veselas skatuves noma.

⁴⁹ Avots: IZM iesniegtā tāme, “Eiropas čempionāts kalnu divriteņu maratonā (XCM) 2016” (Latvijas riteņbraukšanas asociācijas)

⁵⁰ Avots: IZM iesniegtā tāme, “Papildus informācija, pie LRF vēstules (19.01.2017 Nr. 17-1/001)” (Latvijas regbija federācija).

⁵¹ Ieskaitot piegādes izmaksas EUR 10 apmērā.

⁵² Piegādes izmaksas nav norādītas.

⁵³ Noteikts izmantojot <https://www.lursoft.lv/>.

Mērvienība	Nav	Ir	Nav	Nav
Cena par vienību	Nav	Ir	Nav	Nav
Nodokļu izdevumu kalkulācija	Nav	Ir	Nav	Nav
Katras izdevumu pozīcijas būtības skaidrojums	Ir	Ir	Daļēji	Ir
Neparedzētu izdevumu iekļaušana tāmē	Nav	Nav	Nav	Nav
Neparedzētu izdevumu īpatsvars	-	-	-	-
Būvdarbu norises laika norādījums	Nav	-	Nav	Nav
Izdevumu uz 1 kv. m norādījums	Nav	-	-	-
Apbūves platības norādījums	Nav	-	-	-
Atsauce uz būvdarbu veicēju / pakalpojuma sniedzēju	Nav	Ir	Nav	Ir
Ar būvniecību saistīto būtisku nosacījumu norādījums (CAR apdrošināšana ⁵⁴ , uzraudzības biežums)	Nav	-	-	Nav

Ar IZM apakšprogrammas “09.04.00 Sporta būves” saistīto tāmju kvalitātes analīzes rezultāti uzskatāmi parāda, ka minēto tāmju kvalitāte ir salīdzinoši zema, it īpaši, SIA “Olimpiskais centrs “Ventspils””, LOK un VFLBCK tāmēs, kurām noteikti jābūt papildinātam ar 2.14. tabulā norādīto informāciju. Pretējā gadījumā šīs tāmēs nevar vērtēt par atbilstošām nedz no finanšu pamatotības viedokļa, nedz no atbilstības likumdošanas prasībām, ne arī no būvniecības projekta veiksmīgas īstenošanas viedokļa. Starp augstāk norādītajām tāmēm, labs piemērs ir BJSS tāmē (tā ir tikai nedaudz jāpapildina), kurā, pēc būtības, ir norādīta visa būtiska informācija.

Kas attiecas uz SIA “Olimpiskais centrs “Ventspils””, LOK un VFLBCK tāmēm, tad minēto tāmju nepilnība var būt saistīta vai nu ar neapzinātu informācija nenorādīšanu (kad nav pienācīgi pārdomāti ar būvdarbiem saistītie aspekti, kas norādīti 2.14. tabulā, t.i., tāmē var būt gan sadārdzināta, gan pārāk zema), vai ar apzinātu informācijas nenorādīšanu (kad tāmē tiek nepamatoti sadārdzināta).

Vērtējot apakšprogrammas “Sporta būves” ietvaros iesniegtās tāmēs, jāsecina, pirmkārt, ka dažādu sporta federāciju / savienību / apvienību iesniegtās tāmēs būtiski atšķiras viena no otras un tāpēc nav tieši savstarpēji salīdzināmas un otrkārt, ka iesniegtajās tāmēs nav norādīta vai arī ir norādīta ļoti ierobežota informācija attiecībā uz ar būvniecību saistīto izmaksu kalkulāciju (būvniecības termiņi, mērvienība, cena par mērvienību u.tml.), kas attiecīgi ierobežo horizontālās metodes un statistiskās analīzes metodes izmantošanu. Tādējādi ar apakšprogrammas “Sporta būves” saistīto tāmju analīzei izmantota vertikālās analīzes metode.

Starp minētās apakšprogrammas tāmēm vairākas reizes tika iesniegtas SIA “Olimpiskais centrs “Ventspils”” tāmēs, tādējādi tieši uz šīs sabiedrības iesniegto tāmju pamata tiek veikta apakšprogrammas “Sporta būves” tāmju analīze. Ņemot vērā analizējamo tāmju ierobežotību skaitā (8 tāmēs) un ņemot vērā augstāk minētās būtiskās atšķirības starp apakšprogrammas “Sporta būves” ietvaros iesniegtajām tāmēm, analīzes rezultāti ir salīdzinoši šauri un tāpēc var tikt izmantoti tikai kā

⁵⁴ Būvniecības visu risku apdrošināšana (piemērs: http://www.compensa.lv/content_en/compensaBuvniecibas.html?id_cell=3&id_right=6).

indikācija apakšprogrammas “Sporta būves” tāmju finansiālās un ekonomiskās atbilstības novērtēšanai.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tālāk veikta SIA “Olimpiskais centrs “Ventspils”” iesniegtās tāmes “Nacionālās sporta bāzes Olimpiskā centra “Ventspils” sporta infrastruktūras attīstības programma 2017.-2019.gadam” vertikālā analīze.

2.15. tabulā redzams, ka atšķirība starp prognozētās tāmes izmaksām un faktiskās tāmes izmaksām ir būtiska, jeb EUR 628 069. Tā ir summa, kas vairāk nekā divas reizes pārsniedz faktiskās tāmes izmaksas. Tāpēc izsakāms ieteikums – pieprasīt no SIA “Olimpiskais centrs “Ventspils”” visus līgumus, rēķinus un izrakstu no norēķinu konta, kas saistīti ar BMX trases ierīkošanu un novērtēt - kāda tieši naudas summa tika iztērēta minētās trases ierīkošanai. Tik būtiska izmaksu atšķirība parāda, ka minētās sabiedrības tāmes tiek sadārdzinātas vai tiek ļoti pavisri sagatavotas.

2.15. tabula. SIA “Olimpiskais centrs “Ventspils”” Sākotnējās un faktiskās tāmes novērtējums.

Tāmes kārtas numurs	Sākotnējā tāmē norādītās izmaksas⁵⁵	Faktiskajā tāmē norādītās izmaksas⁵⁶
BMX ziemas sporta bāzes ierīkošana un ar to saistītās izmaksas.	EUR 915 000	EUR 44 550 + EUR 242 381 = EUR 286 931

Vēl viens interesants novērojums, kas konstatēts analizējot biedrības “Latvijas Olimpiskā komiteja” iesniegto vēstuli “Par finansējuma nepieciešamību” no 29.03.2017. (pētījumā šī vēstule tiek apzīmēta pēc tās satura, jeb - “2017. gada Electrum Olimpiskā centra papildus būvdarbu veikšana”). Šajā vēstulē ir minēta sekojoša informācija (skat 2.2. attēlu).

(kopējās izmaksas sastāda 78650
EUR, kas daļēji tiks finansētas no
iepriekš 2016. gadā saņemtā
līdzfinansējuma)

2.2. attēls. Izgriezums no tāmes “2017. gada Electrum Olimpiskā centra papildus būvdarbu veikšana”

2.2. attēlā redzams, ka biedrība “Latvijas Olimpiskā komiteja” norāda, ka tai ir izveidojies iepriekšējos gados sniegtā līdzfinansējuma pārpalikums. Minētai frāzei vajadzētu būt par signālu, kurš saka, ka:

- 2016. gadā minētai biedrībai tika piešķirts pārāk liels finansējums. Tātad tāmē bija norādītas pārāk augstas izmaksas;
- tas ir līdzekļu pārpalikums, kura apmēru norāda pati biedrība. Šajā gadījumā ieteicams pieprasīt 2016. gadā piešķirtā līdzfinansējuma izlietojumu pamatojošos dokumentus.

Augstākminētais parāda, ka apakšprogrammas “Sporta būves” iesniegtās tāmes nepieciešams analizēt ļoti rūpīgi pirms finansējuma piešķiršanas, it īpaši ņemot vērā to, ka apakšprogrammas “Sporta būves” īstenošanai paredzēti 35%⁵⁷ no IZM programmai 09.00.00 “Sports” paredzētā budžeta finansējuma 2017. gadam.

Ar šo tiek noslēgta 2. nodaļas ietvaros veiktā analīze, tālāk tiek sniegti minētās nodaļas ietvaros radušies secinājumi.

⁵⁵ Avots: IZM dati: “Nacionālās sporta bāzes Olimpiskā centra “Ventspils” sporta infrastruktūras attīstības programma 2017.-2019.gadam” (SIA “Olimpiskais centrs “Ventspils””).

⁵⁶ Avots: IZM dati: “Tāme par piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu, 2017. gadā” (SIA “Olimpiskais centrs “Ventspils””).

⁵⁷ Avots: IZM dati. // http://www.izm.gov.lv/images/sports/Budzets/Valsts_budzets_2017_SPORTS.pdf

2.4. Secinājumi

Galvenie secinājumi, kas radušies pētījuma rezultātā ir sekojoši:

- 1) Visās tāmēs ir konstatēti būtiski trūkumi, kas apkopoti 2.1.sadaļā un kas liecina par to, ka minēto tāmju finansēšana nav pieļaujama, nenovēršot konstatētos trūkumus;
- 2) Lielākā daļa nepilnību ir saistītas ar šādām izdevumu pozīcijām:
 - Izmaksu nepamatotība – 100% tāmju ir nepieciešams papildināt ar katras izdevumu pozīcijas aprēķinu un / vai aprēķinu pamatojošiem dokumentiem.
 - Ceļa izdevumi un transportlīdzekļu nomas izdevumu pamatojums – kur korekti noformēti tikai 11% no visām minētās izdevumu pozīcijas ietvaros aplūkotajām tāmēm. Tas nozīmē, ka analizējot tāmes ceļa izdevumu un transportlīdzekļu nomas izdevumu pamatojumam ir jāpievērš paaugstināta uzmanība un, ja konstatētas nepilnības, jāpieprasa no iesniedzēja konkrētās pozīcijas pamatojums.
 - Dalībnieku skaita nenorādīšana – kur 12 tāmēs nebija minēts dalībnieku skaits, kas ierobežo tāmes novērtēšanas iespējas un līdz ar to, neļauj pārliecināties par tāmes reālistiskumu.
 - Atsauces uz inventāra iegādes avotu / pakalpojuma sniedzēju – pozīcija, kas cieši saistīta ar izmaksu pamatotības aspektu. Inventāra iegādes avota salīdzinājums ar alternatīviem avotiem ļaus noteikt gan tāmes reālistiskumu, gan pasākuma efektivitāti un tādējādi ļaus noteikt, cik liels finansējums ir jāpiešķir tieši inventāra iegādei.
 - Atalgojuma aprēķina trūkums – minētā pozīcija ir saistīta ne tikai ar izmaksu pamatotības novērtējumu, bet arī ar atbilstības likumdošanas normatīvajiem aktiem (kas saistīti ar darba algas aprēķinu) novērtējumu. Diemžēl, jāsecina, ka nevienā tāmē nav veikts detalizēts darba algas apmēra aprēķins, kas neļauj pārliecināties par atalgojuma adekvātumu un atbilstību nozares līmenim.
 - Lai novērstu augstākminētos trūkumus, ieteicams izstrādāt vienotu tāmes iesniegšanas formu, kurā būtu iespēja veikt un atspoguļot nepieciešamās kalkulācijas.
- 3) Likumdošanas prasībām atbilst tikai niecīga (5%) daļa no visām tāmēm. Šajā sakarā, pirms lēmuma piešķiršanas par līdzfinansējuma piešķiršanu, katru tāmī nepieciešams novērtēt pēc atbilstības normatīvajiem aktiem, kas minēti 2. nodaļas ietvaros, it īpaši nepieciešams novērtēt tāmes atbilstību Pievienotās vērtības nodokļa likumam⁵⁸, kas ļaus samazināt tāmes finansējuma apmēru nākotnes periodiem, ņemot vērā saņemamo priekšnodokli.
- 4) Apakšprogrammas “Sporta būves” ietvaros iesniegtās tāmes jānovērtē atbilstoši specifiskiem, ar būvniecību saistītiem, normatīvajiem aktiem, jo neatbilstība tiem var būt par pamatu tam, ka celtniecības projektu nebūs iespējams realizēt, it īpaši tas attiecas uz MK noteikumiem Nr.500.
- 5) Ļoti būtiski ir salīdzināt vienas un tās pašas sporta federācijas iesniegtās tāmes, kas ļaus identificēt mazākās novirzes no sākotnējās tāmes un būs par pamatu mazāka finansējuma apmēra piešķiršanai. Jāatzīmē, ka vēl efektīvāks paņēmieni ir dažādu sporta federāciju tāmju salīdzinājums līdzīgiem pasākumiem, kas ļaus noteikt novirzes no atbilstošās izmaksu pozīcijas normas.
- 6) Svarīgi salīdzināt tāmes ietvertās izmaksas ar nozares vidējiem rādītājiem darba algas gadījumā, un alternatīviem piedāvājumiem inventāra gadījumā. Minētā salīdzināšana ļaus precīzi noteikt, vai tāme ir vai nav sadārdzināta.
- 7) Svarīgi novērtēt dienas naudas apmēru tāmēs, kas ir gan ekonomisks, gan normatīvs indikators. Ja dienas naudas apmērs pārsniedz MK noteikumos Nr.969 “Kārtība, kādā atlīdzināmi ar

⁵⁸ <https://likumi.lv/doc.php?id=253451>

komandējumiem saistītie izdevumi”⁵⁹ noteikto dienas naudas apmēru, tad nepieciešams to norādīt iesniedzējam un/vai prasīt samazināt dienas naudas apmēru līdz normālam līmenim, vai pieprasīt, lai dienas naudas pārsniegumu pār normu finansē iesniedzējs.

- 8) Tāmēs jāpievērš uzmanība uzturēšanās, citu izdevumu un reklāmas izdevumu līmenim. Minētām pozīcijām jāpieprasa detalizēta kalkulācija un jāsalīdzina ar līdzīgu pasākumu tāmēm, lai identificētu, vai minētās izdevumu pozīcijas ir sadārdzinātas un vai ir nepieciešams samazināt finansējuma apmēru.
- 9) Īpaša uzmanība jāpievērš ar būvniecību / rekonstrukciju saistītu tāmju kvalitātes novērtēšanai, atbilstoši 2.14. tabulā minētajam. Tas ļaus noteikt, vai attiecīgais projekts vispār ir realizējams un ļaus noteikt cik pamatotas ir izmaksu pozīcijas. Attiecībā uz minētajām tāmēm ieteicams piesaistīt neatkarīgu ekspertu, kurš sniegs savu atzinumu par tāmēs atbilstību tirgus apstākļiem un atbilstību likumdošanas prasībām.
- 10) Ar būvniecību / rekonstrukciju saistās tāmes ir jāvērtē arī pēc-projekta fāzē, respektīvi, jāsaņem visi dokumenti, kas pamato izmaksas un jāsalīdzina ar tāmī un sniegto finansējumu. Tas, pirmkārt, ļaus pārlicināties, vai nav izveidojies līdzfinansējuma līdzekļu pārpalikums, otrkārt, ļaus spriest par iesniedzēja tāmju reālistiskumu, treškārt, ļaus noteikt izsniedzamā finansējuma apmēru nākotnes periodam konkrētam iesniedzējam.

⁵⁹ <https://likumi.lv/doc.php?id=220013>

3. Vadlīnijas un rekomendācijas

3.1. Tāmes veidlapas izstrādes ieteikumi un trūkumu novēršana

Konstatēto trūkumu novēršanai, kā arī, lai kvalitatīvi izvērtētu sporta organizāciju iesniegtās tāmes un ātri pārbaudītu tāmes iekļauto izdevumu kategoriju pamatotību un to vērtību atbilstību tirgus cenām, ieteicams:

1. Tāmes iekļauto izdevumu detalizāciju noteikt sadalījumā pa izdevumu kategorijām, nevis pa sporta organizāciju pasākumiem (piem., spēles, turnīri, nometnes utt.). Norādi uz sporta pasākumu var iekļaut:
 - pie katra izdevuma apraksta iekavās, vai
 - iekļaujot tāmē papildus ailē – sporta pasākuma nosaukums, vai
 - sastādot tāmi (3.2.tabula) katram pasākumam atsevišķi.
2. Ieteicams papildus tāmes veidlapai izstrādāt tāmes izdevumu apkopojumu pēc katra sporta pasākuma, lai varētu saglabāt informāciju par katra sporta pasākuma izdevumu kopējo summu (budžetu) turpmākajai iespējamajai salīdzināšanai un analīzei.
3. Izdevumu detalizācija pa izdevumu kategorijām, nevis pa pasākumiem ļaus:
 - izsekot izdevumu dubultošanu,
 - izdalīt no tāmes iekļautajiem izdevumiem svarīgākās uzdevumu kategorijas, kurām jāpievērš lielākā uzmanība pārāk augstu izdevumu izsekošanai (piemēram, ārpakalpojumu izdevumi),
 - piemērot izdevumu analīzē precīzi noteiktās metodes, kas būtiski paātrinās izvērtēšanas procesu.

3.1.tabula. Izdevumu analīzes metodes un informācijas avoti

Nr.	Izdevumu veids	Izdevumu analīzes metode un informācijas avoti
1.	Sporta pasākumu organizēšanas izdevumi	Pamatojošo dokumentu kontentanalīze (3.4.tab.)
2.	Atalgojums	Salīdzināšana: personāla stundas likmes ieteicams pārbaudīt pēc VID informācijas par darba vietām atbilstoši profesiju klasifikatoram, piemēram: https://www.vid.gov.lv/sites/default/files/kopsavilkums_par_profesijam_2017_gada_augusts bez_retam_profesijam.pdf
3.	Ārpakalpojumi	Pamatojošo dokumentu kontentanalīze (3.4.tab.)
4.	Komandējumu izdevumi	Salīdzināšana: 12.10.2010. MK noteikumu Nr.969 1.pielikums (diennakts un viesnīcas maksas normas)

4. Ieteicams visus izdevumus saistībā ar braucieniem uz sporta pasākumiem apvienot vienā izdevumu kategorijā “Komandējumu izdevumi” un uzturēšanas un ēdināšanas izdevumus iekļaujot vienā ailē “Dienas nauda” saskaņā ar 12.10.2010. Ministru kabineta noteikumu Nr.969 8.1. punkta nosacījumiem, atsevišķi nodalīt viesnīcas izdevumus, kā arī noteikt šo izdevumu ierobežojumu saskaņā ar MK noteikumu Nr.969 1. pielikuma prasībām (diennakts un viesnīcas maksas normas).
5. Ja ir nepieciešama sportistu speciālā ēdināšana – tāmē paredzēt izdevumu veidu “Sporta uzturs” un to iekļaut “Ārpakalpojumu izdevumu” kategorijā, iesniedzot attiecīgos pamatojošos dokumentus un/vai skaidrojumus (piem. ja uzturs tiek iegādāts ārzemēs Sporta pasākuma organizēšanas valstī).

6. Ieteicams nodalīt atalgojuma izdevumus, kuri radušies uz darba līgumu pamata, no atalgojumu izmaksām uz uzņēmumu līgumu pamata, atlīdzības pašnodarbinātajām personām vai juridisko personu pārstāvjiem. Ja maksājumi tiek veikti uz uzņēmumu vai pakalpojumu līgumu pamata, šie izdevumi ir uzskatāmi par maksu par pakalpojumu nevis par personāla atalgojumu. Norādot personāla atalgojumu uz darba līguma pamata, tāmē ieteicams atsevišķi nodalīt darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas VSAOI (sākot ar 2018.g. – 24,09%).
7. Ja personāla atalgojums iekļauts izdevumu kategorijā “Atalgojums”, ieteicams kopā ar darbinieku skaitu norādīt arī profesiju kodus, lai varētu salīdzināt stundas likmes ar Valsts ieņēmumu dienesta informāciju par darba vietām atbilstoši profesiju klasifikatoram (skat. 3.1.tabulu).
8. Vissvarīgākā izdevumu kategorija tāmju izvērtēšanas procesā – Ārpakalpojumu izdevumi –, jo šeit pastāv vislielākais nepamatoti augstu izdevumu iekļaušanas risks. Šajā kategorijā ieteicams iekļaut visus izdevumus par jebkuru pakalpojumu saņemšanu un jebkuru preču iegādi, izņemot izdevumus par sporta pasākumu oficiālā organizatora pakalpojumiem, labākai to vērtības izsekojamībai un pārbaudei. Līdz ar to, ļoti ieteicams nodalīt šos izdevumus atsevišķā kategorijā.
9. Administratīvo izdevumu apmēra ierobežojumu ieteicams noteikt līdz 10% no līguma summas (tāmes izdevumu kopsummas), kā arī paredzēt šo izdevumu aprakstu (piem., sakaru izdevumi, mājas lapas uzturēšanas izdevumi, kancelejas preces, vadības un grāmatveža atalgojums (vai ārpakalpojums), administratīvo telpu noma un komunālie maksājumi, mārketinga izdevumi). Ja IZM lēmums par administratīvo izmaksu likmi būs nemainīgs, t.i., 20% robežās, tomēr ieteicams apstiprināt prasību par šo izdevumu detalizāciju un aprakstu, kā arī mārketinga izdevumu iekļaušanu šajā kategorijā.
10. Mārketinga izdevumus ieteicams iekļaut administratīvo izdevumu sastāvā, jo šiem izdevumiem ir salīdzinoši zema svarīguma pakāpe sporta organizāciju darbības nodrošināšanā un/vai starptautisku sporta pasākumu rīkošanā.
11. Ieteicams tāmē iekļaut arī neparedzētos izdevumus 1% apmērā no līguma summas (tāmes izdevumu kopsummas).
12. Pievienotās vērtības nodokļa summas tāmēs iekļautajām izmaksām uzskatīt par neattiecināmajām izmaksām, ja pievienotās vērtības nodokli var atgūt atbilstoši normatīvajiem aktiem nodokļu politikas jomā.
13. Optimālā tāmēs iekļauto izdevumu detalizācijas pakāpe, kura ļauj veikt ātru un kvalitatīvu izdevumu analīzi, ir attēlota tāmes veidlapas projektā (3.2.tabulā). Izdevumi tāmē tiek apkopoti pēc to svarīguma pakāpes sporta organizāciju darbības nodrošināšanā un starptautisku sporta pasākumu rīkošanā.

3.2.tabula. Tāmes veidlapas projekts

Nr.	Izdevumu veids	mērv.	Cena, EUR	Skaitis	Summa, EUR
1.	Sporta pasākumu organizēšanas izdevumi				
1.1.	Dalības maksa ...	gab.			
1.2.				
				
...	Apdrošināšana	EUR/cilv.			
	PVN 21% (ja attiecināms)	EUR			
				
2.	Atalgojums				
2.1.	Personāla atalgojums (ar kodiem)	EUR/stundā			
2.2.	VSOAI (24,09%)	EUR			
3.	Ārpakalpojumi				
3.1.	Personāla ārpakalpojumi	EUR/līgums			
3.2.	Sporta zāļu/laukumu u.c. telpu noma	EUR/pakalp.			
3.3.	Sporta inventāra iegāde vai noma	EUR/pakalp.			
3.4.	Sporta ekipējuma iegāde vai noma	EUR/gab.			
3.5.	Transportlīdzekļu noma	EUR/pakalp.			
3.6.	Degvielas izdevumi	EUR/litri			
3.7.	Sporta pasākumu dalībnieku pārvietošanas izdevumi	EUR/pakalp.			
3.8.	Medicīniskās pārbaudes un pakalpojumi, t.sk. zāles	EUR/pakalp.			
3.9.	Sporta uzturs	EUR/pakalp.			
3.10.	Apbalvošanas izdevumi	EUR/pakalp.			
3.11.	Ēdināšanas izdevumi	EUR/pakalp.			
...	PVN 21% (ja attiecināms)	EUR			
...	Citi materiālie izdevumi				
				
4.	Komandējumu izdevumi				
4.1.	Dienas nauda (t.sk. ēdināšana)	EUR/cilv.			
4.2.	Viesnīcas izmaksas	EUR/cilv.			
4.3.	Vīzas	EUR/gab.			
4.4.	Bagāžas transportēšanas izdevumi	EUR/pakalp.			
	PVN 21% (ja attiecināms)	EUR			
				
5.	KOPĀ (1 + 2 +3 +4 + ...):	EUR	-	-	
6.	Administrācijas izdevumi (10%-20%)	EUR	-	-	
7.	Neparedzētie izdevumi (max 1%)	EUR	-	-	
	KOPĀ (5 + 6 + 7):	EUR	-	-	

3.3.tabula. Tāmes izdevumu apkopojums sadalījumā pa Sporta pasākumiem

Izdevumu kategorija/Pasākuma nosaukums	Sporta pasākums Nr.1	Sporta pasākums Nr.2	Sporta pasākums Nr.3
Sporta pasākumu organizēšanas izdevumi			
Atalgojums			
Ārpakalpojumi			
Komandējumu izmaksas			
Administrācijas izdevumi			
Neparedzētie izdevumi			
KOPĀ, EUR			

3.2. Pamatojošo dokumentu saraksts tāmēs norādīto izmaksu pamatošanai

Ieteicamo dokumentu saraksts tāmju izmaksu pamatošanai ir apkopots zemāk 3.4.tabulā.

3.4.tabula. Pamatojošo dokumentu saraksts

Izmaksu veids	Pamatojošās informācijas un dokumentācijas piemēri
Sporta pasākumu organizēšanas izdevumi	1) Informācija par pasākuma organizatoru (nosaukums, organizatora un pasākuma tīmekļa vietnes, kontaktinformācija); 2) Informācija par pasākuma dalības maksas apmēriem (izdruka no tīmekļa vietnes), vai oficiālā vēstule no pasākuma organizatora, vai oficiālais uzaicinājums ar visu augstāk minēto informāciju; 3) Skaidrojums par tāmē norādīto pasākuma dalībnieku skaitu (ja atšķiras no pieprasījuma sniegtās informācijas);
Atalgojums	1) Darba līgumi vai to paraugi, ja līgumus tiek plānots noslēgt finanšu līdzekļu lietošanas gadā; 2) Informācija par profesiju kodiem no LR profesiju klasifikatora un stundas likmēm (ja nav norādīta tāmē);
Ārpakalpojumi	1) Informācija par visiem pakalpojumu vai preču piegādātājiem, arī potenciālajiem (sadarbības līgumi, ja ir); 2) Cenu piedāvājumi (ieteicams 2-3 piedāvājumi), vai izdrukas no mājas lapām ar izcenojumiem, iekļauto izdevumu vērtību pamatotības pārbaudei; 3) Degvielas izdevumu iekļaušanas gadījumā – informācija par maršrutiem (norādot km skaitu), lai varētu pārbaudīt degvielas patēriņa normas (pēc vidējiem rādītājiem)
Komandējumu izdevumi	1) Informācija par izvēlēto transportlīdzekļa veidu (ja nav norādīts tāmē); 2) Biļešu iegādes veids (starpniecības kompānija, tieši no kompānijas, tiešsaistes ceļojumu aģentūras (piemēram lidot.lv) – ieteicams, lai pamatotu starpnieku pakalpojumu maksas iekļaušanu izdevumos.

3.3. Ieteikumi tāmes izvērtēšanai

Iesniegto tāmju izvērtēšanas procesā pārbaudi ieteicams veikt pēc šādās shēmas:

1. Izdevumu detalizācijas atbilstības metodiskajiem norādījumiem (tāmes veidlapa) pārbaude (3.2. un 3.3.tabula).
2. Izdevumu analīze pēc katras izdevumu veida metodikas (3.1.tabula).
3. Pamatojošās informācijas un pierādījumu tāmēs norādītājām summām pieejamības pārbaude atbilstoši izstrādātajam pamatojošās dokumentācijas sarakstam (3.4.tabula).
4. Nepilnās informācijas par sporta pasākumu dalības izcenojumiem iesniegšanas gadījumā informāciju vai pieprasīt tieši no sporta pasākuma organizatora.

3.4. Secinājumi

1. Izvērtējot 41 IZM iesniegto sporta organizāciju tāmi, var secināt, ka pierādīt IZM iesniegto Tāmju izdevumu nepamatotu paaugstināšanu ne vienmēr ir iespējams tāmju izdevumu sliktas detalizācijas dēļ. Kā arī var secināt, ka izdevumi, kurus pārbaudīt bija iespējams (piemēram, komandējumu izdevumu dienas naudas apmērs, darba algas, inventāra iegādes izmaksas u.c.) daudziem tāmju iesniedzējiem ir bijuši nepamatoti paaugstināti.
2. Pirmajā punktā minētā iemesla dēļ ir grūti vai pat neiespējami pilnvērtīgi izanalizēt iekļauto izmaksu vērtību atbilstību tirgus cenām, jo tāmes satur kopējās summas bez jebkādas detalizācijas.
3. Izstrādājot vienoto tāmi un pamatojošās dokumentācijas sarakstu (kā arī tāmju izvērtētājiem un lēmumu pieņēmējiem apstiprinot to iesniegšanas nepieciešamību jau tāmju apstiprināšanas posmā), būs iespēja ātri un kvalitatīvi izvērtēt iekļauto izdevumu kategoriju pamatotību un katras kategorijas kopējo summu “kopējā tāmes bildē”.
4. Vislielākais nepamatoti augstu izdevumu iekļaušanas risks ir ārpakalpojumu izdevumu kategorijā, kurai jāpievērš vislielākā uzmanība, arī novērtējot šo pakalpojumu summu vērtības attiecību pret citiem izdevumiem tāmes kopējā budžetā.
5. Izdevumu kategoriju izvērtēšanai, kuras viegli pierādāmas ar publiski pieejamas informācijas palīdzību (proti, sporta pasākumu dalības maksas izdevumi, atalgojumu un komandējumu izdevumi), var atvēlēt mazāk laika, tādejādi racionalizējot tāmju izvērtēšanas darba procesu.